kılavuzumuz bilimsel sosyalizm, silahımız partimizdir

çark başak

türkiye işçi partisi merkez yayın organı

yıl: 2 sayı: 42_43 16 kasım 1977 çarşamba 500 kuruş

GÜZEL YARINLARI BUGÜNDEN ADIM ADIM KURACAĞIZ

(MYK BİLDİRİSİ)

•Yurdumuzun içine itildiği ekonomik, toplumsal ve siyasal bunalım, yakın tarihimizde benzeri görülmemiş bir biçimde yoğunlaşmaktadır. Küçük bir azınlığın zamlarla, karaborsayla, vurgunlar ve yolsuzluklarla yüz milyonları, milyarları kasalarına doldurabilmesi için emekçi halkımız eskisinden de büyük bir yoksulluğa itilmektedir.

•Çalışabilecek durumdaki her beş kişiden en az biri işsizken, patronlar yeni bir saldırıya geçmişlerdir. Büyük fabrikatörlerin ilan ettikleri lokavtlar, işçiler için düzenledikleri kara listeler ve girişilen işten çıkartmalarla, yeni onbinler işsizler ordusuna eklenmektedir. Büyük sermaye sırtını Milliyetçi Cephe iktidarına dayayarak, yokluğa ve açlığa rağmen çok uzun bir süreden beri devam eden grev ve direnişleri kırmak için var gücüyle saldırmaktadır.

•Gericilik ve faşizm, uzun, zorlu mücadeleler sonunda kazanılmış demokratik hak ve özgürlükleri yoketmek için baskı ve terörü tırmandırmaktadır.

•Üreten, çalışıp emeğiyle geçinen, özgür, mutlu, kardeşçe bir yaşam isteyen; bağımsız ve onurlu bir Türkiye'yi özleyen halkımız, bu çok yönlü sömürü ve zulüm altında bunalmış durumdadır.

•Ancak, özü bakımından bir sömürü ve zulüm sistemi olan kapitalizm devam ettikçe, işçi ve emekçileri bunaltan dertler, sorunlar temelli çözümlere kavuşturulmayacaktır. Türkiye'de geri ve emperyalizme bağımlı kapitalist düzen son bulmadıkça sorunlara köklü çözüm bulunamaz.

•Ekonomik sistem ve siyasal iktidar sorununun önemi, yalnız genel yurt sorunlarına ilişkin değildir. Yerel yönetim organlarının görev alanı içine giren sorunlarımız için de durum aynıdır.

•Ancak ister yurt sorunları olsun, ister yerel sorunlar olsun, bütün temel sorunların, hastalıkların yalnız ve yalnız sosyalist düzen içinde gerçek çözümlere kavuşabilecek olması, sosyalizmi kurabilecek bir döneme gelinceye kadar yapabileceğimiz hiçbirşey olmadığı anlamına gelmez. İşçi ve emekçilerin kurtuluşunun, iyi ve mutlu bir yaşama kavuşmalarının siyasal iktidarın sömürücü, işbirlikçi güçlerin elinden alınmasına bağlılığı, güncel ve ivedi hedefler için mücadele gerekliliğini ortadan kaldırmaz.

•Tam tersine; yarınlar ancak bugünden kurulabilir. Daha ileri ve büyük hedeflere ulaşılabilmesi, önümüzde duran görevlerin yerine getirilmesine, böylece bilincin, örgütlenmenin, kararlılığın pekiştirilmesine bağlıdır. Tek tek şehirdeki, kasabadaki, köydeki soygunların, sömürünün, yolsuzlukların kavranması, ülke çapında dönen dolapların, sömürüye dayanan düzenin kavranmasına yardımcı olur. Yerel yönetimlerin demokratikleştirilmesi yolunda sağlanan başarılar, her alanda Türkiye'nin demokratikleştirilmesi için olanaklar yaratır.

•Kısacası, işçi ve emekçi kitlelerin yaşam koşullarını bir ölçüde de olsa düzeltebilecek, demokratik hak ve özgürlüklerin korunup geliştirilmesini sağlıyabilecek, işçi ve emekçilerin bilinçlenip örgütlenmelerini hızlandırabilecek her adım büyük bir önem taşımaktadır.

•Belediyeler ve öteki yerel yönetim organları çalışan kitlelerin günlük çıkarlarının savunulması ve ülkenin demokratikleştirilmesi için ileri adımlar atılması yönünden büyük bir potansiyele sahiptir. Çeşitli ülkelerdeki deneyler ve doğrudan doğruya yakın yıllarda yerel meclislere seçilen Türkiye İşçi Partililerin kendi öz deneyleri bu görüşü desteklemekte, yerel sorunlara ve yerel yönetim organlarına büyük önem verilmesini gerekli kılmaktadır. Ayrıca yerel yönetimlerde edinilen deneyimlerin, ilerde kazanılacak siyasal iktidar için taşıdığı önem her alanda kendini göstermektedir.

•Yerel yönetim organlarında yer alacak kişilerin belli olacağı 11 Aralık 1977 seçimleri yaklaştıkça, bir yandan AP ve diğer Milliyetçi Cephe Partileri, öte yandan CHP, seçimin taşıdığı anlamı çarpıtmak için ellerinden geleni yapmaktadırlar.

•AP ve ortakları 11 Aralık seçimlerinde alacakları oylarla, 2,5 yıllık iktidarları döneminde aldıkları ağır zam kararlarını, yarattıkları terör ortamını, saldırı ve cinayetleri, işçi ve köylülere onaylatmak istiyorlar. İşçileri, köylüleri, emekçileri, yurdumuzu emperyalist kuruluşlara daha da bağımlı hale getirmelerinin sorumluluğuna ortak etmek istiyorlar. Yüze yakın gencin, işçinin, öğretmenin öldürülmesinin ve yüzlerce kişinin yaralanıp, saldırıya uğramasının baş sorumlusu Milliyetçi Cephe, sanık sandalyesine oturmaktan kurtulma peşindedir. Emperyalizmin uydusu, ırkçı, şoven milliyetçi politikanın izleyicisi Milliyetçi Cephe, bu seçimlerle Anayasa dışı tutumunu, işbirlikçiliğini onaylatmak istiyor.

•CHP ise 11 Aralık seçimlerine kendisi ile AP arasındaki bir referandum görünümü vermeye kalkışmaktadır. Ortaya gene ya CHP, ya faşizm korkutmacasıyla çıkmaktadır. CHP Genel Merkezinin izlediği politikanın faşizmin karşısına dikilmek yerine, anti-faşist güçleri zayıflatmak olduğu artık iyice açığa çıkmıştır.

•Yerel yönetimleri, işçi ve emekçilerin çıkarlarının savunulması ve özgür, mutlu bir Türkiye kurmanın hazırlık alanları olarak değerlendirmenin tek yolu Türkiye İşçi Partisi'nin safında yer almaktır.

•Faşizme karşı «dur!...» diyebilmenin, en azından onun kadar disiplinli, sistemli ve örgütlü bir mücadeleyle faşist güçleri püskürtebilmenin tek yolu, Türkiye İşçi Partisi'nin safında yer almaktır.

•CHP'nin, kişisel çabalarıyla belediyelerde halktan yana bazı adımlar atabilen üyelerini bile hemen tasfiye eden, uzlaşmacı, pasif tutumuna karşı çıkmanın, kararlı, inançlı bir politikaya fırsat tanımanın yolu, Türkiye İşçi Partisi'nin safında yer almaktır. 1965-1969 yılları arasında 15 Türkiye İşçi Partilinin verdiği mücadeleyi bugün 214 milletvekiliyle veremiyen, halk kitlelerini, kendi çıkarlarını, demokrasiyi savunmak için mücadeleden alıkoyan CHP'yi, yalnız bırakmaktır.

•Milliyetçi Cepheyi halk düşmanı politikasıyla başbaşa boğulmağa bırakalım.

•Küskünlük ve umut kırıklığının yerine bilimsel sosyalizmi; tutarlı, kararlı, disiplinli Türkiye İşçi Partisi'ni koyalım.

•11 Aralık'ta gericiliğin, faşizmin, burjuvazinin yüzüne işçi ve emekçilerin şamarını vuracağız. Güzel yarınları bugünden adım adım kuracağız.»

ÖRGÜT HABERLERİ

Antakya'da Faşizmi ve Pahalılığı Protesto Toplantısı Yapıldı

Adana İlimiz 2. Kuruluş Yıl Dönümünü Kutladı

13.11.1977 tarihinde Adana ilimizin kuruluşunun ikinci yılını kutlama toplantısına 800'ün üzerinde işçi, emekçi aydın, memur ve çeşitli demokratik kuruluşların temsilcileri katıldılar.

İl başkanı Ceyhun CAN'ın faşizme karşı güç ve eylem birliğinin anlamı ve yerel yönetimin demokratikleştirilmesi üzerine yaptığı kısa konuşmadan sonra Ankara ve Adana parti korosunun ortaklaşa söyledikleri devrimci marşlar ve türkülerden sonra Adana İşçi - Kültür derneğinin hazırlayıp sunduğu «Bir Yarışma» adlı burjuva kültürü ile işçi sınıfının kültürü arasındaki farklılığı koyan kısa tiyatro gösterisi sunuldu.

Bu gösteriyi koronun söylediği devrimci marşlar ve şiirler izledi. Son olarak partili sanatçı arkadaşımız Rahmi Saltuk, çoğunluğuna seyircilerin de katıldığı devrimci türkülerle geceye renk kattı. Gecemiz disiplinli ve olumlu bir şekilde sona erdi.

Geceye katılım beklenenin üzerinde oldu. Katılanların çoğunluğunu işçi, emekçi ve memur aileleri oluşturuyordu. CHP Parti kademelerinden ve gençlik kollarından çeşitli kişilerle TSİP ve bazı demokratik kitle örgütlerinin temsilcileri de geceye katılanlar arasındaydı.

Geceye kutlama mesajı yollayan kuruluş ve kişiler :

TÜTED Tarsus Şubesi

Akdeniz DEV-GENÇ Tarsus Şubesi

TÜM-DER Tarsus Şubesi

TEKSTİL Güney bölge temsilciliği

Akdeniz DEV-GENÇ Genel Merkezi Mersin

TÖB-DER Tarsus şubesi

TÜM-DER Mersin Şubesi

TÜM-DER Adana Şubesi

İŞÇİ-KÜLTÜR Tarsus Yeşilkuyu Şubesi

İŞÇİ-KÜLTÜR Antakya Şubesi

SOSYAL-İŞ Adana Şubesi

ÖZGÜRLÜK YOLU Adana Bürosu

TİP İçel İl Örgütü

TİP Hatay İl Örgütü

Belediye Başkanı EGE BAGATUR

Tüm yurtta sürdürülen «faşizmi ve pahalılığı» protesto toplantısı 30.10.1977 pazar günü Antakya'da da yapıldı.

İki siyasi parti ve yedi demokratik kitle örgütünün temsilcileri tarafından düzenlenen toplantıda TİP ve TSİP temsilcileri MC'nin faşist baskı ve terörüne karşı uzun vadeli güç ve eylem birliğinin önemini dile getirdiler.

TİP İl Başkanı Süleyman Galioğlu'nun dünyada ve Türkiye'de bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinde şehit düşenlerin anılarına saygı duruşuna daveti ile başlayan toplantı yine Süleyman Galioğlu'nun açış konuşması ile devam etmiştir.

Daha sonra örgütlerin temsilcilerinin konuşmaları ile devam eden toplantıda

TÖB-DER şube başkanı Ahmet Erdem 2. MC'nin öğretmene yaptığı baskı ve terörü isim ve örnekler vererek anlatmıştır.

Daha sonra söz alan **TÜM-DER** temsilcisi Kemal Şat memurlar, faşizm ve 2. MC'nin memurlara yönelik anti-demokratik uygulamalarını dile getirmiştir.

Armutlu Halk Derneği adına söz alan Reşit Duran rakamlarla yabancı sermaye sömürüsünü anlatmıştır.

Altınözü Halkevi temsilcisi köylülüğün sıkıntılarını ve ne yapılması gerektiğini anlattıktan sonra 2. MC'nin köylüye yönelik politikasının iç yüzünü sergilemiştir.

İşçi Kültür Derneği Şube Başkanı Yalçın Kavvasoğlu 2. MC'nin kültür düşmanlığını anlattıktan sonra genel olarak faşizm ve kültür üzerine konuşmuş, düşün, sanat ve kültür alanında faşizme karşı verilecek mücadelenin önemini vurgulamıştır.

TSİP il sekreteri Ali Biçer somut örneklerle 2. MC'nin uygulamalarını anlatmıştır.

Dursunlu Halk Derneği temsilcisi Fadıl Altınöz ve Yolangoz Halk Derneği temsilcisi İbrahim İdem'den sonra son sözü alan TİP il sekreteri Nurettin Yakar da toplantının uzun ve kısa vadeli önemini anlatmıştır. Emperyalizmle bütünleşmiş burjuvazinin ve onun siyasal temsilcisi 2. MC'nin plan ve hesaplarını sergilemiştir. Tüm anti-faşist güçlerin mücadele birliğinin önemini dile getirdikten ve anti-faşist mücadelenin zaafları ve bu zaafların giderilmesi üzerinde durduktan sonra anti-faşist mücadelenin kısa ve uzun dönemli platformunu çizerek konuşmasını bitirmiştir.

İşçi Kültür Korosu'nun ve mahalli ozanların katıldığı ve devrimci şiirlerin okunduğu toplantı;

Yaşasın güç ve eylem birliği

Kahrolsun Faşizm

Bağımsız Türkiye

Kahrolsun şövenizm sloganları ve pankartları ile süslenmiş, tıklım tıklım dolan sinema salonu ve salon dışında kalabalık bir kitle tarafından izlenmiştir.

Toplantı demokratik güçlerin eylem birliği alanında daha ileri adımları atabileceklerini dost ve düşmana göstermiştir.

SÜLEYMAN GALİOĞLU TARAFINDAN YAPILAN AÇIŞ KONUŞMASI

7 Demokratik kuruluşun düzenlediği Faşizmi ve pahalılığı protesto toplantımıza hoş geldiniz.

Bu toplantının anlamı sadece Faşizmi ve Pahalılığı protesto etmek değildir.

Bir yandan aramızdaki dayanışma ruhunu faşizme ve onun diğer yüzü emperyalizme karşı ortak mücadelenin kopanılmaz birliğini açık ve canlı olarak ortaya koymak, diğer yandan daha ileri mücadelelere bu birlik ve dayanışmanın verdiği güç ve coşku içinde ulaşmaktır.

Hepimiz arasında bu birliğin temelleri vardır. Faşizm ve emperyalizm hepimizin ortak düşmanıdır.

Burada toplanmakla Milliyetçi Cephenin temsil ettiği işbirlikçi faşist güçlere karşı mücadeleyi tek tek ayrı ayrı örgütler planında sürdürmenin ötesine geçen bir birlik ve dayanışma anlayışı içinde yürütmenin mümkün olduğunu bu yolda daha ileri atılımların başarılabileceğini dost ve düşmana göstermiş oluyoruz.

Çünkü ihtiyacımız olan birleşik mücadele hareketi, sürekliliği olan tek tek somut eylemler için oluşturulup ömrü bu eylemlerle sınırlı olmayan bir harekettir.

Faşizme karşı güç ve eylem birliği, harekete katılan çeşitli kuruluşların kendi varlıklarının ve çalışmalarının sürdürüldüğü, ancak faşizme karşı birleşik hareketin kitlesel ve eş güdümlü olmasının sağlanabildiği bir harekettir.

İhtiyacımız olan güç birliği, ileri biçimini alabileceği süre içinde günün acil görevlerini bir ölçüde de olsa karşılayabilen, içinde bulunduğumuz durumun ciddiyetine uygun, dağınıklığın sakıncalarının süratle azaltılmasını başarabilen bir güçbirliğidir.

Bu toplantımız güç ve işbirliği yolunda atılmış bir adımdır. Her ileri adım faşizme ve emperyalizme karşı birleşik hareketi yurt çapında örgütlemede kazanılacak başarının bir parçasıdır.

Her başarı, demokratik güçleri tümüyle daha güçlü kuracak, emperyalizmin ve faşizmin geriletilmesi ve giderek toplum yaşamımızdan yok edilmesi yolunda yeni atılımlar için olanak sağlayacaktır.

Emperyalizme ve faşizme karşı bağımsızlık demokrasi mücadelesi işçi sınıfı mücadelesi ekseni etrafında verilecek uzun, sürekli bir mücadeledir. Uğrunda sürekli, tutarlı, sebatlı mücadele verilecek şerefli bir görevdir. Zafere ulaşacağımız güne kadar azimle sürdürerek başarabileceğimiz bir iştir. Yaşasın faşizme ve emperyalizme karşı örgütlü birleşik mücadelemiz.

Kahrolsun faşizm.

Partimiz Yerel Seçimlere Etkin Bir Şekilde Katılıyor

Tüm emekçi kitlelerin hak ve çıkarlarının yılmaz savunucusu olan işçi sınıfımızın bilimsel sosyalist partisi Türkiye İşçi Partisi 11 Aralık seçimlerine bütün örgütleriyle katılmaktadır. Türkiye İşçi Partisi yerel seçimlerde 16 belediye başkan adayı ile 38 ilçede belediye meclisi ve 171 ilçede de il genel meclisi seçimlerinde yer almaktadır.

İşçi sınıfımız ve emekçi kitleler bu seçimlerde de yine «ya MC ya CHP» seçmesi yapmaya zorlanıyor. Emekçi seçmenler yine «şantaj» altında oy kullanma durumunda bırakılmak isteniyor.

Oysa 5 Hazirandan sonra görülmüştür ki MC'ye karşı mücadele, faşizme karşı mücadele ne dar parlamento kulislerinde yürütülen taktiklerle ne de büyük burjuvaziye tam olarak teslim olmakla başarıya ulaşamaz. MC'ye karşı durmak işçi sınıfımızın ve geniş emekçi kitlelerin örgütlü mücadelesini geliştirme ve bu yönde harekete geçmekle mümkündür.

Demokrasi mücadelesi işçi emekçi kitlelerin direnişi ile başarıya ulaşacaktır. 11 Aralıkta kullanılan oylar bu direnişin daha güçlendirilmesini sağlamalıdır. Türkiye İşçi Partisine verilen her oy emperyalizme ve faşizme karşı sıkılmış bir yumruk demektir.

Genel Başkan Sovyetler Birliğinden Döndü

Sovyetler Birliği Barış Komitesi tarafından Ekim Devrimi'nin 60. yıldönümü törenlerini izlemek üzere SSCB'ne davet edilmiş olan Genel Başkan Behice Boran, 16 günlük gezisini tamamlayarak yurda döndü.

Genel Başkan Boran ile beraber SSCB'ye davet edilmiş olan Genel Sekreter Nihat Sargın, 6 Kasım toplantısına katılmak üzere daha önce dönmüştü.

Genel Başkan Boran, 6 Kasım günü çeşitli ülkelerin işçi sınıfı partilerinin temsilcilerinin katıldığı toplantıda bir konuşma yapmıştı. Genel Başkan Boran'ın bu toplantıda yaptığı konuşma SBKP Merkez Yayın organı Pravda gazetesinde de yayınlandı.

11 Kasım günü yurda dönen Genel Başkan Behice Boran'ı Yeşilköy havaalanında partililerden oluşan kalabalık bir kitle karşıladı. Genel Başkanımızı «sosyalist Türkiye» sloganlarıyla karşılayan İstanbul İl Örgütünün üyeleri, kendisine yüzlerce kırmızı karanfil sundu. Daha sonra otobüs ve otomobillerden oluşan büyük bir konvoy eşliğinde İstanbul İl Merkezine gelen Genel Başkan Boran, burada partililere gezi izlenimlerini anlattı.

Bilelim ki yarınların kurucusu ve güvencesi biz işçileriz, partimizdir

Tekirdağ İl örgütünün yayınladığı aşağıdaki bildiri Çerkezköy ilçesindeki büyük fabrikalarda ve diğer yörelerde dağıtıldı. İşçi temsilcileri ve işçiler bildirinin dağıtımına bizzat katıldılar.

İşçi arkadaş,

Yine bir seçim dönemine girdik 11 Aralıkta yerel seçimler var. Ülkemiz ise derin bir bunalım içinde. Pahalılık, zamlar, işsizlik dayanılmaz boyutlara tırmandı. Siyasal cinayetlerin ardıarkası kesilmiyor. Ülkemizi sömüren, egemenliği altında tutan sermaye sınırı acz içinde.

Yurdumuzda toplumsal bir panik ve kargaşa yaşanıyor. En amansız, en kanlı sömürünün siyasi biçimi, en büyük tekelci şirketlerin diktatörlüğü olan faşizm böyle koşullarda doğup gelişiyor. Geri basan 12 Mart askeri müdahalesinin arkasından emperyalizm ve yerli işbirlikçi patronlar partiler düzeyinde oluşturdukları MC'lerle birlikte tam boy, bütün kurumlarıyla faşist, askeri bir rejim planlarını günden güne çeşitli kurum ve toplum katlarında örgütlemeye çalışıyorlar.

Toplu sözleşme, grev sendika hakkımızı, siyasi örgütlenme hakkımızı, tüm demokratik hak ve özgürlüklerimizi yok etmek istiyorlar.

Arkadaşlar, önümüzdeki seçimler yerel yönetimler için yapılacak seçimlerdir. Yerel yönetimlerin demokratik ilerici sosyalist içerik kazanması, bu uğurda mücadele genel olarak demokrasi ve demokratik özgürlüklerin, hakların yükseltilmesi mücadelesinde büyük bir öneme sahiptir. Hemen etrafımızı saran, içinde boğuştuğumuz yol, su, elektrik, taşıt sağlık sorunları ve benzerleri için kitlesel birleşik mücadele hiçbir zaman ertelenemeyecek taleplerin ihtiyaçların mücadelesidir.

Bununla birlikte, yerel seçimler biz işçiler için daha hayati bir anlam taşıyor. Söz konusu hayatiyet yukarıda belirttiğimiz gibi ülkemizin yaşadığı bunalımdan, demokrasinin tehlikeye düşürülmesinden ileri geliyor.

Demokrat ve sol halk kitlelerinin desteğini alan CHP demokrasi mücadelesinin gereklerini yapmıyor yapamıyor. Ama şaşmıyoruz ve yine biz işçiler biliyoruzki demokrasi mücadelesi kapitalizmle emperyalizmle mücadeleden ayrılamaz.

CHP yerli ve yabancı sermayeyle uzlaştığı içindir ki tek başına tutarlı, kalıcı demokrasi mücadelesi veremiyor, verememektedir. Demokrasi için, bağımsızlık için mücadelenin güvencesi işçi sınıfımız ve onun siyasi örgütü Türkiye İşçi Partisidir. Çünkü TİP kapitalizmle, emperyalizmle uzlaşmayan tek partidir.

İşçi arkadaş, halkımıza yöneltilen sefalet, açlık ve kanlı boyunduruk tehlikesine karşı güçlerimizi partimiz etrafında birleştirelim.

Bağımsızlık demokrasi sosyalizm bayrağını yükseltelim.

Faşizme karşı demokrasinin gücünü patronların beylerin karşısına dikelim.

Bilelimki yarınların kurucusu ve güvencesi biz işçileriz, partimizdir.

Gün, demokrasi hattı üzerinde birlik mücadele dayanışma günüdür.

İşçi sınıfımıza selâm.

Selâm Türkiyemizin aydınlık geleceğine.

çalışma ekipleri, parti yapısının temel taşlarıdır.

Bağımsızlık Demokrasi Sosyalizm Mücadelesi Cumhuriyet Yönetimine Asıl İçeriğini Kazandıracaktır

Başkanlık Kurulu 29.10.1977 günü Cumhuriyetin 54. yıldönümünü kutlarken aşağıdaki bildiriyi yayınlamıştır.

«29 Ekim 1923'te Cumhuriyet'in ilanı iki yönlü bir mücadelenin zamanın koşulları içinde ulaştığı önemli bir aşamadır.

«Cumhuriyet'in kuruluşu, ulusal bağımsızlığımızı yoketmek, Anadolu toprakları üzerinde yaşayanları emperyalizmin boyunduruğu altına sokmak isteyen saldırgan sömürücü güçlere ve işbirlikçilere karşı verdiğimiz kurtuluş savaşının bir sonucudur. Bağımsızlık yolunda elde edilen ve yeni bir devletin oluşturulmasını mümkün kılan kazanımlar yüzbinlerce işçi ve emekçinin canları, kanları pahasına, çalışan halkımızın katlandığı ağır yoksulluklar pahasına sağlanmıştır.

«Bağımsızlığı için savaşan ve bu yolda öteki ezilen, sömürülen ülkeler halklarından ve dünyanın ilk sosyalist devleti, dostumuz Sovyetler Birliği'nden büyük maddi ve manevi yardım gören halkımız yurtseverliğin en güzel örneklerini verdiği uzun savaş yılları boyunca Cumhuriyetin temellerini atmıştır. Bu temeller emperyalizmin dolayılı, zinsi saldırılarına karşı direnişin sürdürüldüğü Kurtuluş Savaşı ertesi dönemde de korunmuş ve politik bağımsızlığa sahip bir devletin kurulması ancak bu kitlesel mücadele ve destekle mümkün olmuştur.

«54 yıl önce Cumhuriyet'in ilanı bir başka yanıyla da büyük önem taşımaktadır. Cumhuriyet'in ilanı, başlangıcı çok gerilere uzanan, ancak en somut belirtileriyle o tarihlerde 100 yıla yaklaşan bir geçmişe sahip olan bir mücadelenin, demokrasi ve özgürlük mücadelesinin ulaştığı bir aşamadır.

«Cumhuriyetin kuruluşu, sömürgecilerle, emperyalistlerle işbirliği içindeki küçük bir azınlığın baskıcı, anti-demokratik, burjuva özgürlüklerin bile azılı düşmanı olan padişahlık yönetimine karşı, demokrasi ve özgürlük yanlılarının verdiği çetin mücadelenin bir sonucudur. Halkımızın daha geniş demokratik hak ve özgürlükler talebinden güç kazanan bir gelişmedir.

«İşçi ve emekçi halkımızın, tüm yurtseverlerin, demokratların verdiği bağımsızlık ve demokrasi mücadelesi doğrultusunda atılmış büyük bir adım olarak Cumhuriyet'in kuruluşunu kutluyoruz.

«Cumhuriyet'in 54. yıldönümünde geçmişin bu olumlu mirasına en büyük içtenlikle sahip çıkıyoruz. Tarihimizin bu önemli deneyini de gözönüne alarak ekonomik, askeri ve kültürel bağımsızlıkla bütünlenmeyen politik bağımsızlığın gölgeleneceği, demokrasinin küçük bir azınlık için değil ancak geniş kitleler için demokrasi niteliğine kavuşabildiği takdirde gerçek anlamını kazanacağı gerçeklerine bir kere daha dikkati çekiyoruz. İşçi sınıfımızın ve tüm emekçilerin bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesi Cumhuriyet yönetimine de asıl içeriğini kazandıracaktır. Kaybedilen mevziler tekrar kazanılacak, daha ileri, daha büyük adımlar atılacaktır.»

Büyük İllerde Adaylarla Sohbet Toplantıları Düzenleniyor

Yerel seçimlere hazırlanan örgütümüz büyük illerde adaylarla sohbet toplantıları düzenliyor. 19 Kasım Cumartesi İstanbul'da, 20 Kasım Pazar günü Ankara'da yapılacak toplantılarda Genel Başkan Behice Boran da konuşacak.

Ölümünün 39. Yılında M. Kemal Atatürk'ü Saygıyla Anıyoruz

Genel Sekreter Nihat Sargın Atatürk'ün ölüm yıldönümü nedeniyle aşağıdaki demeci vermiştir.

«Ölümünün 39. yılında Mustafa Kemal Atatürk'ü saygıyla anıyoruz. En büyük eseri Cumhuriyet olan Gazi Mustafa Kemal Paşa, yalnız muzaffer bir başkumandan, ileri görüşlü bir devlet adamı olmakla kalmamış, «hayatta en hakiki mürşit ilimdir» diyerek müsbet bilimleri esas almış, yaşamının her anında gerçek bir yol gösterici olarak benimsenmesini istemişti. Buna dayalı olarak öğrenimi laik esaslar içinde birleştirmişti. Anti emperyalist Kurtuluş Savaşının önderi olarak uluslararası ilişkilerde de bugün dünya halklarının uğrunda mücadele verdiği birçok ilkenin ilk destekleyicilerinden ve savunucularından olmuştur. «İstiklâli tam» bugünün diliyle «tam bağımsızlık» komşu ülkeler ve tüm devletler arasında karşılıklı saygı ve dostluk esasına dayalı «Barış İçinde Birarada Yaşama» ilkesini hayatı boyunca ısrarla savunmuştur. Bu ilkeler uyarınca Sovyetler Birliğiyle yakın komşuluk ve dostluğu daima ön planda tutmuştu. Ölümüne kadar bu ilkeler yeni Türkiye Cumhuriyetinin dış politikasının temel taşları oldu.

«Aradan bunca yıl geçtikten sonra bugün Türkiye'nin getirildiği noktada, onun görüşlerinin ve yaptıklarının zamanına göre ne kadar ilerde olduğunu daha iyi değerlendirme olanağını buluyoruz. Şimdi başları sıkışınca Atatürkçü kesilenler ve Atatürk ilkelerinden dem vuranlar onun asıl bu ilerici yanını, ölünceye kadar ısrarla savunmaktan geri durmadığı ilkeleri unutturmaya çalışıyorlar. Hangi sıfat ve adla olursa olsun bilim dışı öğretimin yaygınlaştırıldığı, NATO'ya, CENTO'ya, ikili anlaşmalara bağlanıldığı, topraklarında Amerikan üslerinin bulunduğu ülkemizde bütün bunları yapanlar Atatürk'e ve ilkelerine bağlılıktan söz açamazlar.

«Diğer ülkelerde olduğu gibi yurdumuzda da, geçmişin tüm değerlerine, ileri görüş ve hareketlerine sahip çıkan, onları daha geliştirip ileriye götürmekte olan ancak sosyalistlerdir. Ve bugün halkımızın «Gazi Paşa»sı adını ağızlarından düşürmedikleri halde görüş ve eserlerini yozlaştırıp tayrip edenlerde değil, ancak sosyalistlerin varlığında ve savundukarında yaşamaktadır.»

2. Merkez Seminerinden Sonra

10-15 Ekim 1977 tarihleri arasında, parti örgütümüzün çeşitli kademelerindeki üye ve yöneticilerin katıldığı 2. merkez seminerinin yapıldığı önceki Çark Başak'ta duyurulmuştu. Bu seminerde Parti eyleminin etkinliğini artırmak amacıyla, parti üyelerinin ideolojik ve politik bilinç düzeylerinin yükseltilmesi için sunulan ve tartışılan çeşitli konuların önem ve yararları her geçen gün daha somut biçimde açıkça görülmektedir.

İlçe, İl ve Genel Merkez kademelerinde yapılan farklı düzeylerdeki seminerlerde, parti eyleminin somut sorunları da ele alınıp topluca değerlendirilebildiği için bu seminerler ayrıca yarar sağlıyor.

2. Merkez Semineri'nde ortaya çıkan somut olgulardan belki de en önemlisi, işlerliğin sağlandığı parti kademelerindeki üyelerin ideolojik ve politik bilinç düzeylerinde adeta sıçrama niteliğindeki kazanımların görülmesi oldu.

Geçmiş parti döneminde bu tür tartışmalar genellikle parti örgütünün işlerliğine bağlı olmadan ve daha çok işçi olmayan üyeler tarafından sürdürülürdü. 2. Merkez Semineri, partinin doğru mücadele hattını bir kere daha vurguladı. Parti üyelerinin bir çalışma ekibinde, veya bir büroda görev alması zorunluluğu, bu çalışma biçimin gerçekleştirilebildiğini tüm örgütlerde, kısa sürede üyelerin bilinç düzeylerine kadar uzanan önemli kazanımlar sağlıyor. Bu işlerliğe kavuşmuş örgütlerden seminere katılan üyeler, seminer konularına ilişkin tartışmalarda, konuları ele alış biçimleriyle ve deneylerini aktarma yetenekleriyle gelişkinliklerini ortaya koyuyorlardı.

2. Merkez Semineri bir kez daha gösterdi ki, partinin kitleler içinde etkinliğini artırmasının tek yolu, partinin iç örgütlenmesini geliştirmektir.

2. Merkez seminerinin ortaya çıkardığı diğer bir önemli açıklık da, parti içi eğitimde tutulacak yolun bir kez daha ve açık seçik kavranması oldu. Parti eylemine ve onun sorunlarına bağlı olmayan, parti eyleminde ortaya çıkan sorunlara oturmayan bir eğitim çalışmasının getireceği yanlışların ötesinde hiç bir somut yararı olmadığı çeşitli biçimlerde görüldü.

Kitleler içinde burjuva ideolojisinin ve çeşitli sapmaların etkilerinin silinebilmesi öncelikle parti üyelerinin bu etkilerden arındırılmasıyla olanaklıdır. Bu ise, partinin örgütlenme biçim ve düzeyine doğrudan bağlı olduğu, çalışma ekipleri ve kurul çalışmaları parti tüzüğünde gösterilen işlerliğe kavuşturulamadıkça, üyelerin bilinç düzeyinin yükseltilmesinin, kitleler içinde bağların artırılmasının olanaklı olmadığı açıklıkla ortaya çıktı.

Partimizin çeşitli defalar ortaya koyduğu gibi; tüm çalışma ekipleri ve kurul çalışmalarının ilk ve temel ilkesi parti tüzüğünde gösterilen zamanlamayla ve eylemlerinin ortaya çıkardığı gündemle kendi iç toplantılarını yapabilmeleridir. Bunu yapamayan bir ekip ya da kurul daha başından atalete, başarısızlığa ve geriliğe mahkum olmuş demektir.

Parti içi eğitim ile üye ve örgütlerin tüm çalışmalarına ilişkin temel çizgiler somut olgu ve olaylarla birlikte parti yayınlarında belirtilmektedir. Dolayısıyle örgütlerin başarısı için ikinci koşul parti yayınlarını takip edebilmek ve kendi somutunda değerlendirebilmektir. Parti yayınlarını okumayan veya kendi somutu için değerlendirmeyen bir örgütün, parti eylemini geliştirebilmesi, partinin kitle bağını artırabilmesi olanaksızdır diye ifade edebileceğimiz görüş bu seminerde yapılan çeşitli tartışmalarda bir kez daha doğrulandı.

Ayrıca kendi içine kapanmış, kabaca önce kendimizi geliştirelim sonra kitle bağını artırırız diye niteliyebileceğimiz kimi anlayışların ise ne kadar yanlış olduğunun bu tür eğilimlerin sahiplerini parti eyleminden savurabileceğinin ortaya konması da seminerin bir diğer olumlu sonucu oldu.

2. Merkez semineri partiye üye kazanımı için tutulacak yol bakımından da önemli açıklıklar getirdi. Partinin aynı zamanda üyelerin yetişmesi için bir okul olduğu, üye niteliklerinin parti dışındaki kişilerde aranamayacağı, bu nitelikleri ancak parti üyelerinin kazanabileceği bir kere daha ve açıkca belirlendi.

2. Merkez Seminerinde ele alınan konular ve bu konuların tek tek sunuluşu ve tartışması bir kez daha gösterdi ki, parti içi eğitim sıkı sıkıya partinin eylemine bağlıdır, ondan kopuk, ayrı bir çalışma değildir. Nitekim, çeşitli parti eylemlerinin parti içi eğitime zaman bırakmadığı şeklindeki görüşlerin ne kadar geçersiz olduğu anlaşıldı. Parti eylemine bağlı olarak ve eylem içinde eğitim yapılmasının en doğru ve tutarlı yol olduğu bir kere daha belirlendi. Parti eyleminden kopuk bir eğitim çalışmasının gündeme girememesinden yakınmanın yersizliğinin yanı sıra, eğitimin parti eylemi içinde sürdürülmesinin ikinci bir nedeni de ortaya çıktı. Bu suretle konularının seçiliş ve konuş biçimiyle parti eyleminin doğrudan ve somut bağları belirlendi.

Parti içi eğitimin en temel koşulunun çalışma ekipleri biçiminde örgütlenmenin geliştirilmesi olduğu ilkesinin yanı sıra, diğer eğitim araçları ve nasıl kullanılması gerektiği de kavrandı.

Örneğin klasikler ve çağdaş yayınların, kendi somutumuzda değerlendirilmesinin bu konuda ortaya çıkan ezbercilik biçimindeki yanlış eğilimlerin yenilmesine bağlı olduğu gereken açıklıkla ortaya kondu. Gündelik basının takip edilmesinin politik çalışma için ne kadar gerekli ve zorunlu olduğu da açıkca anlaşıldı.

Eğitim çalışmalarımız bakımından, özellikle de yanlış eğilimlere ve sapmalara karşı mücadelede geçmiş parti deneyinin bilinmesinin önemi ortaya çıktı. Parti tarihinin tüm üyelerce bilinmesinin bugünkü mücadelemiz açısından, kazanımlarımızın artırılması ve benzer hataların yeniden yaşanmaması için ne kadar önemli olduğu bir kere daha anlaşıldı. Bu konudaki eksiğimizin tamamlanması için gerekli çalışmanın biran önce yapılmasının zorunluluğu saptandı.

2. Merkez semineri parti içi eğitimin kademelendirilmesinin zorunluluğunu da bir kere daha gösterdi. Çalışma ekiplerinden başlayarak partinin bütün örgüt ve birimlerinde sistemli bir eğitim çalışması sürdürülmesi ve bu esas üzerinde eğitimin kademelendirilmesi zorunluluğu kendini açıkca gösterdi. Üyelerin çeşitli parti kademelerinde ciddi hiç bir eğitim çalışmasına katılmadan, merkez düzeyinde yapılan eğitimlerden gerekli yararı sağlayamamalarının yanı sıra, bir anlamda eğiticilerin eğitimi olan merkez seminerinin bu niteliğini de yeteri kadar geliştirilemediği görüldü.

Diğer güçlüklerin yanısıra seminere katılımın yüksek olması tartışmaların geliştirilmesini zorlaştırıcı bir rol oynadı.

İstanbul'un büyük ve dağınık bir kent olması, seminere katılan partilerin yakın yerlerde misafir edilememesi bakımından da güçlüklere neden oldu.

Seminerin değerlendirilmesinde en çok üstünde durulan noktalardan biri, seminer konularının ve bu konular üzerine hazırlanmış kısa da olsa özet metinlerin verilememesi idi. Bu nedenle seminere katılan üyeler hiç bir hazırlık yapamadılar. Bu da seminerden yararlanma oranını düşürdü.

2. Merkez seminerinin kayda değer önemli bir noktası da son gün yapılan değerlendirme toplantısını bütün başkanlık kurulu üyelerinin izlemesi idi. Bu suretle tüm eleştirileri Başkanlık Kurulu'muz dinlemiş oldu.

Sonuç olarak 2. Merkez semineri şu iki noktanın açık göstergesi oldu. Birincisi, parti çok kısa bir sürede ideolojik yapısını önemli oranda geliştirmiştir ve kendinden beklenen görevlerin bilinç ve sorumluluğu içindedir. Parti, işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin en dinamik, en fedakâr ve çalışkan olduğu kadar bilimi öğrenmeye de en yatkın öncü unsurlarını kazanarak durmadan gelişmektedir.

İkincisi, sürekli olarak artan görevlerimiz ve sorumluluklarımızla atbaşı yürüyen bir anlayış ve tutumla eğitim çalışmalarımız sistemleştirilmelidir. Bunun için de mutlaka kademeli eğitime gidilmelidir. En kısa zamanda bölge seminerleri örgütlenmesi için çalışılmalıdır.

her işyerinde bir çalışma ekibi, her köyde bir çalışma ekibi

Bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesi toplumun bütün kesimlerinde verilmesi gereken bir mücadeledir. Bu alanlardan birisi de yerel yönetimlerdir. Yani belediye meclisleri, il genel meclisleri, muhtarlıklar, belediye başkanlıklarıdır. Bilimsel sosyalistler her alanda olduğu gibi bu alanlarda da mücadele vermeyi hedeflerler.

Yerel yönetimlerde verilmesi gereken mücadelenin birçok yararları vardır. Bunların en belli başlıları somut sorunlarla sosyalizm mücadelesi ilişkisini kurmak, sosyalist propagandayı yaparak sosyalizmi yaygınlaştırmak, öte yandan bu alanlarda sosyalist denetimi kurmaktır.

Türkiye'de bu konuda deneyler yok değildir. Bu deneylerin bilinmesi ve yaygınlaştırılması bugün sosyalistlerin yerel yönetimlere girmelerinin zorunluluğunu bir kat daha ortaya koymaktadır. Bu deneylerin en önemlilerinden birisi 1968-1971 arası İstanbul Belediye Meclisinde eski TİP'lilerin yaşadığı deneylerdir. O dönemde 15 kişiden oluşan TİP meclisi gurubu, meclisin havasını değiştirmiş, birçok gerçeği su yüzüne çıkarmıştır. 24 Şubat 1969'da yapılan bütçe tartışmaları ve TİP'li temsilcilerin hazırladıkları bütçe eleştirisi son derece öğreticidir. Ve sosyalistlerin yerel yönetimlere girmelerinin yararlarını çok açık bir biçimde ortaya koymaktadır. 11 Aralık 1977 seçimlerinde yararlanılabilecek bilgiler vermesi bakımından sözkonusu bütçe eleştirisinin belli bölümleri burada aktarılacaktır.

Sosyalistlerin Yerel Yönetim Deneyleri

Bütçe - Program

Bilimsel sosyalistlerin en önemli özelliklerinden birisi sorulara bilimsel bir biçimde eğilmek, kısa ve uzun vadeli programlara dayalı çalışmalar yapmaktır. Bu gerçek, 1969 bütçe tasarısı eleştirisinde TİP Belediye Meclisi üyesi Can Açıkgöz tarafından şöyle dile getirilmektedir:

«Bütçe bilindiği gibi bir programın, bir plan tatbikatının finansmanını gösteren bir hülâsadır. Bir hükûmet bütçesi o hükûmetin o yıl yapmayı programlaştırdığı işlerin hangi kaynaklardan sağlanacak gelirlerle ve nasıl bir dağıtım içerisinde gerçekleştirileceğini tesbit eder. Tabiidir ki diğer bütçeler gibi belediye bütçemiz de aynı tarif çerçevesi içinde yer alır. Belediye bütçesi de 1969 yılı içinde, İstanbul'da yaşayan halka yapılacak hizmetlerin finansman şeklini ve eldeki malî imkânların, bu hizmetlerin yerine getirilebilmesi için ne şekilde dağıtılacağını tesbit edecektir.

Yalnız şunu açıklamak lâzımdır ki, meclisimiz bir bütçe yapacaktır ama, yapacağı bütçenin dayandığı bir program yoktur. Program ve plan konusunda çeşitli görüşler vardır. Yol gösterici plan, emredici plan gibi. Fakat her ne anlayışa sahip olursa olsun, meclisimiz, bu sene tasdikinden geçen bir plan sahibi değildir. Belediye Başkanlığı kendi anlayışı içinde de olsa meclisimize bir program sunmamış ve bu kanunî zorunluluk kanunî veya kanunî olmayan başka bir imkân kullanılarak yerine getirilmiştir. Bu yapacağımız veya tartıştığımız bütçeyi temelinden yoksun kılmaktır. Bütçeyi takdim konuşmasında veya bütçe içindeki bilgilerin ise bir program bir plan sayılamıyacağı aşikârdır.»

YABANCI SERMAYENİN ELİNDE BİR BELEDİYE

O dönemdeki yönetimlerin, yani burjuvazinin belediyecilik anlayışını ve temel özelliklerini ele alan eleştiri tarihsel bir inceleme özelliğindedir. Osmanlı dönemindeki yerel yönetimlere de değinilmekte, İstanbul Belediyesinin, tıpkı bugünkü gibi, 1867'den itibaren yabancı sermayenin denetimi altında olduğu sergilenmektedir. Genel olarak Türkiye'nin içine girdiği ortama paralel biçimde gelişen İstanbul Belediyesi'nin durumu şöyle özetlenmektedir.

«Osmanlı İmparatorluğu Kırım harbi sırasında ilk olarak İngiltere'den borç para almaya başlamıştı. Bu, ekonomik sömürge olmanın yanında malî sömürge olmanın da başlangıcı idi. Artık yabancı sermaye akını iyice başlamıştı.

İlk ticarî anlaşma 1838 de pamuk üzerine İngilizlerle yapıldı.

Yine İngilizler 1856'da Anadolu'nun en verimli bölgesi olan Ege'ye ilk demir yolunu döşediler.

Öte yandan Almanlar ucu Hindistan'a varacak olan Bağdat demiryolu hayali içindeydiler. 1871-1873'de Haydarpaşa - İzmit hattı döşendi. Bu hat 1888'de Ankara'ya bağlandı.

Tütün tarımına Reji idaresi tarafından el konulmuştu. O zamanlar 150.000 köylü ailesi geçimini tütünden sağlıyordu. Ama artık bu insanlar yabancı sermayenin ve azgın reji zabıtasının kanlı ellerine terk edilmişlerdi.

Ereğli kömür işletmesi 1891'de Osmanlı Bankasının kurduğu Ereğli Kömür Şirketinin imtiyazına terk edilmişti. Osmanlı Bankası bir Fransız sermayesi idi ve bu bölge ta Kastamonu'ya kadar halkıyla beraber uzun yıllar bu şirkete çalışacaktı.

Yabancı sermaye, ekonominin tümü için olduğu gibi, şehir hizmetleri için yapılacak yatırımların da önemli kısmını kontrolü altına aldı.

Tünel işletmesi 1867 yılında İstanbul'a turist olarak gelen Henry Gavon adında bir Fransız mühendisinin teşebbüsü ile 1869 yılında İngiliz şirketi olarak kuruldu.

Tranvay işletmesi 1869 yılında Kostantin Karopano efendinin kuracağı şirket tarafından işletilmeye başlandı. Bu şirkete Osmanlı Bankası da ortak oldu.

Elektrik işletmesi 1910 senesinde Merkezi Peşte de olan Ganz şirketi tarafından işletilmeye başlandı. Bu şirkete 50 senelik bir imtiyaz verilmişti. Daha sonra Ganz şirketinin hisseleri Belçikada Sofina firmasına devredilmiştir.

Kadıköy havagazı şirketi 1891 yılında Charlec Georgi adındaki bir Fransız mühendisi tarafından kurulmuştu. İmtiyaz yine 50 sene idi.»

«Beyoğlu Gaz İşletmesi de 1914'de Fransız Oktav Bezanson-Lui Boer firmasına devredilmişti.

Şehir hizmetlerinin esasını teşkil eden konular böylece, yabancı şirketlerin birer kâr kaynağı haline gelmişti.

Bunların haricinde kalan işler Şehremaneti tarafından yapılıyordu. Ama bu işler gelir kaynakları olmayan, buna mukabil devamlı harcamaları gerektiren işlerdi.

Aynı senelerde bütçeler daima açık vermekte idi. 1900 larda bütçe açıkları ortalama 350 bin lira idi. Meselâ 1912'de Şehremanetinin gelirleri 180 bin lira, giderleri 530 bin lira civarında idi.

Belediye gelir kaynağı darlığından şikâyetçi iken öte yandan yabancı şirketler memleketlerine milyonlar aktarıyorlardı. Çünkü şehir hizmeti niteliğinde, ama gelir getirecek işler hep onların imtiyazındaydı.

Belediye halk bütçelerini denkleştirmek için borçlanmalara gidiyordu. Ama ne acıdır ki bu borçları da yabancı bankalardan almak zorunda kalıyordu.

1909'da İngilizlerden 1 milyon, 1912'de Fransızlardan 1 milyon olmak üzere 2 milyon lira borç alındı.

Bu bilgiler bir gerçeği ortaya çıkarmaktadır. Bugün Bütçeyi yapanın bile kabul ettiği ve kendisinin açıkladığı bütçe açıkları yeni bir durum değildir. Bu çok eskilerden gelmektedir. Ve hatta kuruluştan gelmektedir. Nasıl ki ekonomimizin tümü yabancı, gelişmiş ekonomilerin etkisi ve boyunduruğu altında kalmış ve bugünkü duruma gelmişse, Belediyemizin de bu günkü halinin nedenleri bu kuruluşta, bu tarihi gerçeklerde yatmaktadır.»

Bu tarihi gerçekler öylesine noktalara varmakta idi ki, bir dönem işçilik için bile dışa bağımlılık zorlanıyor, bu yolda adımlar atılıyordu.

«Yeni gelir kaynakları temini için ise bazı tarife ve rusum ayarlamaları yoluna gidilmiş ve esas gelir kaynağı olan elektrik, tünel, havagazı gibi işletmelere sahip yabancı şirketlere hiç dokunulamamıştır. Üstelik yetmiyormuş gibi, bu şirketler, Şehremanetinin başında birer dert idiler. Bu şirketler tarafından açılan, kazılan yollar aylarca kapatılmaz ve sonunda bu yolları Şehremaneti kendi işçilerini çalıştırarak kapatırdı. Ve bu iş için İtalyan usta ve işçileri kullanılıyordu. Evet İtalyan usta ve işçileri... Çünkü bugün üzerinde gezdiğimiz parke yolların ilk yapımı için İstanbul'da Türk usta işçi bulunamamış ve Şehremaneti tarafından İtalya'dan usta ve işçiler getirilmişti. Ve bu İtalyan usta ve işçiler uzun seneler Şehremanetinde görev almışlardır.

Belediye hizmetleri bakımından, başlangıçta ne kadar dışa bağlı olunduğunun bundan daha iyi, o kadar da acı, başka bir örneği olamaz.

Anlayış dışarıya; sermaye dışarıya; ve nihayet emekte dışarıya bağlı idi.»

BELEDİYE - MÜTEAHHİT İŞBİRLİĞİ

O dönem için de, bugün için de dile getirilebilecek diğer bir gerçek belediye - müteahhit işbirliğidir. İşlerin büyük kısmı müteahhitlere yaptırılmaktadır. Oysa ihale yolu ufak bir müteahhit azınlığa hizmettir. İhale şartnameleri 2490 sayılı kanunun amacına aykırı bir şekilde hazırlanmaktadır. Bayındırlık nizamnamesinin açık hükümleri belediye, yani halk zararına ama müteahhit yararına işletilmektedir.

«Milli olarak yapılan yatırımlar ise, büyük çoğunluğu ile, belli bir azınlığın yararına ama fakir fukara emekçi halkın zararına bir makanizma içinde gerçekleştirilmektedir. 1937 yılında çıkarılan 2490 sayılı Arttırma, eksiltme ve ihale kanunu boşluk ve yetersizliklerle doludur. Ve Belediyemiz yukarıda da söylediğimiz gibi yatırımlarının büyük çoğunluğunu bu kanun uyarınca müteahhitlere ihale yolu ile yapmaktadır. Ve bu kanun 1952'den beri değiştirileceği söylenmesine rağmen hâlâ aynen kalmaktadır. Bu konudaki mevzuatın tümü karma karışıktır. Belediyemiz bu yüzden de müteahhit ilişkilerinde daima anlaşmazlıklar içine düşmekte ve para israfının önüne geçilememektedir.

Halkın yaşaması için gerekli olan hizmetlerin görülmesi amacıyla yapılan yatırımlardan ilk defa bu azınlık müteahhit grubu faydalanmaktadır. Azınlık müteahhit grubu diyoruz. Çünkü Belediyemiz şu anda, her konuda, ayrı bir müteahhit grubunun devamlı müşterisi durumundadır. İhalelere hep aynı müteahhit ve onların işbirliği yaptığı ikinci sınıf, taşaron müteahhitler girmektedir. Örnek olarak Fen İşleri Müdürlüğünün Eylül 1968'den sene sonuna kadar ihale ettiği büyük yol ve kanal inşaatlarını gösterebiliriz. Bu süre içinde 58 milyon lira tutarında 17 ihale yapılmıştır. Her ihaleye aşağı yukarı hep aynı 8-9 müteahhit gir-mealesef devlet yatırımları dahi çoğunlukla bu büyük merkezlere yöneltilmiştir. Bu tutumun son örneği Boğaz köprüsüdür.

İşte bu anlayışın ve uygulamaların neticesi, büyük merkezlerin başında gelen şehrimiz yerleşme ve imar bakımından önemli problemlerle karşı karşıyadır.

Şehirleşmenin planlı olması lâzım geldiği artık tartışma konusu olmaktan çıkmıştır. Ama şehrimiz bu bilimsel gerçeği ve gereği karşılayan plânlara hiç bir zaman sahip olamamıştır. Halâ da bu konuda güven verici bir durum yoktur.

Şehrimiz henüz bilimsel ve sıhhi bir yerleşme sağlayacak bir nâzım plandan yoksundur. Ve nâzım plan diye bir plan tamamlansa dahi öyle zannederiz ki bugüne kadarki anlayışında pek bir şey getiremiyecektir. Çünkü çalışmaların yürüyüş şekli ve bazı sebeplerle büroya yapılmış müracaatlara verilen cevaplar bizi böyle olumsuz düşündürecek nitelikte olmakta ve güvenimizi iyice yitirmektedir.

Şehrimiz bir Nâzım Plandan yoksun diyorsak bundan, bilimsel, sıhhi, halka dönük, milli ekonomi ve teknolojinin gereklerine uygun bir yerleşme ve yapı faaliyetini amaç edinmiş plansızlıktan söz edilmektedir. Ve bu nitelikte Nâzım Plan yapılana dek aynı itirazları yapacak ve aynı eleştirileri tekrarlayacağız.

Nâzım Plan konusunda ilk çalışmalara 1932 senesinde başlanmıştır. Bu çalışmaları 3 batılı şehir uzmanı yürütmüştür. Ama sundukları rapor ve teklifler tatbik sahasına konulmamıştır. Daha sonraları 1936'da Profesör Prost tarafından bir Nâzım Plan yapılmış ve bu plan yürürlüğe konulmuştur. Bu plan İstanbul sur içi ve Kadıköy - Üsküdar bölgelerini kapsıyordu. «Prost Nâzım Planı» genel olarak şehrimiz için olumsuz sonuçlar vermiş bir plandır. Meselâ Haliç'in bugünkü duruma gelmesine sebep olan bu plandır. Çünkü Haliçi sanayie açmıştı. 1952-1955 yılları arasında bir «müşavir heyeti» kurulmuş ve Beyoğlu Nâzım Planı ile Topkapı Sanayi Planı hazırlatılmıştır. 1956'da profesör Högg, 1957'de ise profesör Piccinato yine aynı çalışma için İstanbul'a gelmişler ve yapılan çalışmalar sonucu bu günkü İmar ve Planlama Müdürlüğü doğmuştur. 1966'da ise «Büyük İstanbul Nâzım Plan Bürosu» faaliyete başlamıştır.

İstanbul'un bugünkü plan bilânçosu şöyledir: 5 adet nâzım plan, 1000'den fazla tatbikat planı ve her yıl yüzlercesi yapılan mevzii imar planları.

Bu planlara harcanan para 100 milyonun üzerindedir. Yani belediyemizin bir yıllık hakiki gelirlerinin dörtte birinden daha fazlası. Ama bu planlar şehrin ancak 5'de birini düzenlemektedir.

Ekonomimizin tümünün az gelişmiş olması ve devamlı olarak gelişmiş emperyalist ekonomilerin etkisi altında bulunması nasıl ekonomimizin hali hazır durumunu ve gelişeceği doğrultuyu belirtiyorsa, aynı dış etkiler kendisini şehirleşme hareketinde de göstermekte ve türlü araçlarla bu hareket yani şehirleşme dış ülkeler ve onların işbirlikçileri tarafından kontrol altına alınmaktadır.

mıştır. Ve her biri güçleri oranında, sıra ile bu ihalelerden paylarını almışlardır. Encümen her ihalede karşısında aynı simaları görmektedir.»

Eski TİP'liler Can Açıkgöz ağzından belediye - müteahhit işbirliğinin temelinde yatan gerçekleri de dile getiriyorlardı.

«Burada karşımıza bir soru çıkıyor: «Bunlar çok sıkı bir kontrolle önlenemez mi?»

Bizim görüşümüz o dur ki, bu pürüzler ihale mekanizmasının işleyiş şeklinin tabii sonuçlarıdır. Bu mekanizma işletildiği sürece bu türlü meselelerin önüne geçmek hiç te kolay bir iş değildir. Bunda kişilerin namuslu olup olmamasının artık pek rolü yoktur. Ama mekanizma böyle çalışmaktadır. Namuslu, doğru kişiler dahi ister istemez bu anlayışın çarkları arasına itilmek zorundadırlar. Yahutta kendilerini dışarıda bulacaklardır. Bu hep böyle olmuştur. Böyle olacaktır. İşlerin bu yolla yaptırılması kökten terk edilmelidir.

Bu kamu kuruluşunun işlerini bu yolla yaptırması zaten çelişik bir durumdur. Belediye bu anlayış ile, bir yandan halktan elde edilen gelirlerini müsrif bir şekilde harcamakta ve bir avuç müteahhide kapı açmaktadır; diğer yandan bir kısım işçileri müteahhitlerin azgın kâr hırslarının eline terk etmektedir. Onlar ise ellerine geçen bu fırsatı çok iyi kullanmakta, ve çok özel bir mal olan, insanın iş gücünü, kendi değerinden daha fazla bir değer yaratma özelliğine sahip bu malı sonuna kadar sömürmektedirler. Ve yaratılan ek kazançlar bir avuç müteahhidin cebine girmekte ve tekrar kamuya dönmemektedir.»

KENTLEŞME, PLANLAMA ve NAZIM PLAN

Kentleşme kapitilist ülkelerde büyük sorunları beraberinde getiren bir süreçtir. Hızlı nüfus artışı, işsizlik, pahalılık, konut sorunu gibi sorunları süratle beraberinde getirmektedir. İstanbul Belediye Meclisinde TİP'liler bu soruna da bilimsel bir biçimde değiniyorlardı.

«Yurdumuzda şehirleşme son 20 yıldır hızlı bir şekilde olmaktadır. Nüfus artışının hızlanması, tarım kesiminde işsiz ve topraksız sayısının çoğalması ve belirli dallarda daha çok montaj sanayii niteliğinde olan aldatıcı sanayileşme, bu olayın başlıca sebeplerindendi.

1950 yılına kadar şehirleşme oranı ile nüfusun artış oranı hemen hemen aynı idi. Oysa 1950'den sonra şehirleşme oranı, toplam nüfus artış oranının % 237 katı olmuştur. Bu arada İstanbul nüfusuna 1927'de 100 dersek, 1960 yılındaki nüfus 211 olmuş; 1950'de nüfusa 100 dersek 1960'da 155 oluyordu. Yani 10 yılda İstanbul nüfusu %55 artmıştır.

Şehirleşmenin daha çok belli merkezlerde bu arada İstanbul'da olması belli ekonomik ve sosyal nedenlerin sonucudur. Sanayileşme daha doğrusu montaj sanayiinin kurulduğu yerler Anadolu ve doğu bölgesi değil hep bu merkezlerin içi ve çevresi idi. Bu durum «daha çok kâr» prensibini kendi-

sine bayrak yapmış özel teşebbüsçülüğün gereğidir. Çünkü bu merkezler alt yapı tesisleri bakımından hazırdır, elverişlidir. Çünkü masa gereken alanlara kaymaktadır. Örneğin Topkapı Sanayi bölgesi planlamasından sonra bu bölgedeki arsa fiyatları 10 kuruştan 200 liraya fırlamış ve sanayi de bu nedenle, bu bölgenin dışına kanunsuz olarak sıçramıştır. Burada araç mevzii imar plan tadilleridir.

Ayrıca mesken sahalarına girmesi istenmeyen faaliyet şekillerinin, bu spekülatif baskılar zoruyla, şehir iskân sahaları içinde yer alması ve sahalarda sı kışık kesafet değişmeleri, yaşama standardının düşmesi sebep olmaktadır. Örneğin, Haliç bu tür gelişmeler sonucu bu günkü hale gelmiştir.

Spekülatif baskılar bunlardan başka, alt yapı tesislerinden yeterince yararlanma ve yapı stokunun gelişmesini önleme gibi olumsuz etkilere de sebep olmaktadır. Örneğin, kesafeti artırılan bir bölgede derhal mevcut yapılan yıkılmakta ve yerlerine yeni kesafete uygun yapılar yapılmaktadır. Bu durumda ise kesafete göre ayarlanmış alt yapı tesisleri artık yeterli olmamaktadır. Çünkü kesafetin artışı demek, bu tesislerden, artık daha fazla insanın istifade etmek isteyeceği demektir.

Arsa spekülasyonu, toplum emrine verilmesi gereken bir çok tarihi ve tabiat güzelliklerini, sahilleri, bir avuç karaborsacının kâr hırslarını tatmin ve onlara milyonlar kazandıran kaynaklar haline getirmektedir.

Bir arsanın değeri nereden gelir? Bir arsayı bir diğerinden daha değerli yapan faktör nedir?

Arsa da diğer bütün mallar gibi değer kazanır. Piyasaya sürülen hiç bir mal yoktur ki insan emeği harcanmış olmasın. Her mal içinde belli bir miktar insan emeği taşır. İşte bir mala değerini veren faktör, içinde taşıdığı, onun üretimi için gerekli insan emeği miktarıdır. Bunun ölçüsü sosyal bakımdan gerekli iş süresidir. Arsanın değerini tayin eden faktör de insan emeğidir. Dağ başındaki bir toprak parçasının hiç bir değeri yoktur. Arsanın bir ekonomik olarak, çevresinin, insan emeği tarafından olgunlaştırılması lâzımdır. Bunu sağlıyacak ilk basit şey bir yoldur. Daha sonra su, elektrik, cami, okul v.s. gibi yatırımlar bu olgunlaşmayı geliştirirler.

Ama yapılan bu yatırımların hiç birini arsa sahibi kişi yapmaz. Bu yatırımları kamu kuruluşları yapar. Bu yatırımlar kamu yatırımlarıdır.

O zaman diyebiliriz ki, bir arsanın değerini tayin eden faktör o çevreye yapılan kamu yatırımlarıdır.

İşte spekülasyon, kamu yatırımlarının meydana getirdiği değer artışının kişiler tarafından yağma edilmesidir. Yeni kamu yatırımlarının meydana getirdiği yeni değerler, tekrar oy yatırım yapan kamuya dönmemekte ve arsa sahibi özel kişilere ait olmaktadır.»

KÖPRÜLER TUZAĞI: BOĞAZ KÖPRÜSÜ

Arsa spekülasyonu ile doğrudan ilişkisi olan Boğaz köprüsü olayı o zamanlar Belediye Meclisinde TİP'li temsilciler tarafından da dile getiriliyordu. Ve bugünkü ikinci köprü tartışmaları ve hazırlıkları daha o zamandan haber veriliyordu.

«Boğaz köprüsü ve çevresi geri kalmış bir ülke olan yurdumuz için bir lükstür. Ge-

Bu kontrol plan teknikleri vasıtasıyla yapılmaktadır. Gelişmiş ülkelerin kendi şehirleşme verilerinden çıkarılan bu teknikler aynen bize de uygulanmaktadır.

Gerçi sömürgeci ülkeler için istenilen, geri kalmış bir ülkenin şehirleşme hareketinin önlenmesi ise de, bu sağlanamamakta ama hiç olmazsa bu yabancı plan teknikleri vasıtasıyla milli kaynakların israfına yol açılmakta ve ekonominin dışa bağlı olması bu yoldan da zorlanmaktadır.

Çünkü yabancı plan teknikleri beraberlerinde yabancı teknolojileri de getirmektedir. Ve böylece önce, milli yapı teknolojileri soysuzlaştırılmakta ve giderek yok edilmektedirler. Ve yerlerini yabancı yapı teknolojileri almaktadır.

Yabancı teknolojinin bir eseri olan betonarme inşaatı da bu konuya bir örnektir.

Bu günkü planlama teknikleri, tek katlı evlerin bile inşaasının, ocak tuğlası gibi yerli elemanlar yerine, betonarme gibi, yabancı teknolojilerin eseri ile yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Halen dört beş katlı binalar bile betonarme karkas sistemi ile yapılmaktadır.

Sonuç ne olmaktadır? Sonuç milli servetin israfı ve döviz stoklarının erimesidir. Çünkü bu yabancı teknoloji devamlı olarak yabancı patentli yapı sanayisinin gelişmesine yol açmakta, dolayısıyla yeni yapı fabrikaları için yeni makineler ithali zorunlu olmaktadır.»

ARSA SPEKÜLASYONU KENTLEŞME

Kapitalist ülkelerde kent denince akla gelen ilk konu arsa spekülasyonudur. Arsa spekülasyonu yoluyla kişiler hiçyoktan milyonlar vurmakta, zenginliklerine yeni zenginlikler ilave etmektedirler. Bütçe eleştirisinde bu konu da ele alınıyordu.

«İstanbul gelişmesinin hızlandığı son 20 yıl içinde büyük bir arsa spekülasyonuna sahne olmuştur. Bu hepimiz tarafından bilinen ve bir çok hikayeleri olan bir durumdur. Ve bu günkü sosyal faaliyetlerin dengesiz ve verimsiz olmasının da sebebi bizce bu spekülasyondur.

Arsa değeri kamu hizmetleriyle teşekkül eden bir değerdir. Spekülasyon bu kamusal değerin şahıslarca yağma edilmesidir. Ve bugün yapılan bilimsel hesaplara göre ise önümüzdeki 20 yılda yurdumuzda şehirleşme olayından dolayı asgari 200 milyar liralık bir arsa değer artışı ve arsa spekülasyonu olacaktır. İşte arsa spekülatörleri bugüne kadar olduğu gibi önümüzdeki yıllarda da doğacak bu değer artışını gasbetmek yarışında ve planlamasındadırlar.

Böyle bir tahrik edici unsurun olması en azından şehirlerin arazi kullanış düzenini korumayı, kültür ve tarihi değerlerden toplumun yararlanmasını sağlamayı ve sıhhatli bir yapı düzenini kurmayı bilimsel olarak imkansızlaştırmaktadır.

Ve sonunda, sözüm ona planlama ile öngörülmüş yerleşme düzenleri hep bu tahrik edici unsur dolayısıyla devamlı olarak değiştirilmektedir.

Sonuç olarak ta ortaya imar planlarının tatbik edilemediği anarşi çıkmaktadır.

Çok defa yeni yerleşmeler, planlarda gösterilen yerlere değil yerleşmeye açılmamış kalmış bir ülke için ilk hedef kalkınmaktadır. Onun için yatırımların bu gayeye sağlayacak yöne yani ağır sanayi kurulmasına yöneltilmesi lâzımdı.

Yurttaşlarının büyük çoğunluğu daha insan gibi yaşama ve çalışma imkânına sahip olmayan bir ülkede bu yatırım, ancak mutlu bir azınlığa ve onların dış ortaklarına hizmettir. Boğaz köprüsü ve çevresi ilkin özel otosu olanlara hizmettir. O otoları imal eden yabancı ekonomilere, yabancı şirketlere hizmettir. O otolarda kullanılacak akaryakıtı üreten veya ithal eden yabancı petrol şirketlerine hizmettir.

Üstelik bu bir köprüler tuzağıdır. Peşine bir çok ek köprüler yapmak gerekecektir. Bunun gibi diğerlerini de yabancı sermaye, yabancı şirketler yapacaklardır.

Boğaz köprüsü ve çevresi şehrin gelişmesini ters bir şekilde etkileyecek ve gelişme yönünü kuzeye kaydıracaktır. Şimdiden boğazın kuzeyindeki arsaların değeri yükselmeye başlamıştır bile. Bu yüzden büyük bir arsa spekülasyonuna imkan verecektir. Yapılan bilimsel hesaplar bunun 13 milyon lira civarında olduğunu göstermektedir. Ve bu yağmanın hazırlıklarının seneler evvel başlamış olduğu da başka bir gerçektir. Arsalar kapatılmış ve gerekli mevzii imar planları yapılarak pusuya yatılmıştır.»

1960'ların SOMUT ÖNERİLERİ

Bilimsel soyalistler sadece eleştirmezler. Aynı zamanda somut öneriler de getirirler. Böylelikle ikna edici olma durumları da artar. Kitleleri kavramanın ve örgütlemenin, burjuvazinin ve kapitalist sistemin çıkmazlarını sergilemenin en önemli yollarından biri de öneri getirmektir.

1969 TİP Belediye Meclisi temsilcileri bütçe eleştirilerinde bunu da yapmışlardır. Önce gerçekleri açıklamışlar, eleştirmişlerdir.

«Ve İstanbul, herkesin kabul ettiği dertlerle, soyal dengesizliklerle dolu bir şehirdir. Şöyle ki:

İstanbul'da yaşıyan her 100 kişiden 51'i dışarıdan göç etmiştir.

Nüfusun her 100 kişiden 48'i eğitilmesi, bakılması gereken yaşlarda olan kimselerdir. Bu ise önemli ekonomik ve sosyal sorunlara yol açmaktadır.

İstanbul'da yaşayan 100 kişiden 25'i orta ve yüksek kademe sayılan işlerde çalışan ve ona göre yüksek gelir sahibi kişiler buna mukabil yine her 100 kişiden 75'i hiz-

met işçisi, endüstri işçisi küçük memur, küçük esnaf ve zanatkâr gibi emekçilerdir.

Toplam 550 km. yola 500 yıldır kazma girmemiştir.

Çöp meselesinin halli için 500 yeni kamyon ve 2000 personele ihtiyaç vardır.

İstanbul'da konutlarda oturanların %38'i konut sahibi buna karşılık %62'si kiracıdır.

İstanbul'da tapuya kayıtlı binalardan yani gayri menkul hükmünü havi konutlardan:

%19'unda mutfak yoktur.

%12'sinde helâ yoktur.

%31'inde su yoktur.

%5'inde elektrik yoktur.

%68'sında havagazı yoktur.»

Sonra da öneri getirmişlerdir:

«1 — Evvelâ halka dönük ve arazi spekülasyonuna imkan vermeyecek bir arazi kullanış politikası tesbit edilmelidir.

2 — Belediye arsalarının envanteri derhal çıkarılmalı arsa satışları durdurulmalıdır. Bu konuda verdiğimiz önergelere hâlâ cevap verilmemiştir.

3 — Mevzii imar plan tadilleri üzerinde dikkatle durulmalı ve Danıştay kararları gereği olarak ancak kamu yararı sağlayan tadillere imkan verilmelidir.

4 — Planlama teknikleri milli ekonominin çıkarlarına uygun olmalıdır.

5 — Belediye yatırımları, bu arada, bilhassa Fen İşleri Müdürlüğü yatırımlarının müteahhide ihale edilmesi kesin olarak durdurulmalıdır. Ve ilgili daireler bu yatırımları kendileri gerçekleştirecek şekilde organize edilmelidir. Yapılacak yeni düzenlemede emek gücünün kullanılması, imkân nisbetinde makine gücüne tercih edilmelidir. Bu aynı zamanda şehrimizdeki işsizliğe kısmen de çare olacak bir yönetimdir.

6 — İsraftan kaçınmalı ve bu arada sözüm ona yardım, kullanılmış araçların alınmasına son verilmelidir.

7 — Teknik ve sair konularda etüdlerin kendi yerli uzmanlarımıza yaptırılması tercih edilmelidir.

8 — Yönetimine ve denetimine kendi işçi ve küçük memurlarının da katıldığı, emekçi halktan yana bir şehir planlanması yapılmalıdır. Planlamanın hedefi, emekçi semtlerin insanca yaşanabilecek sosyal imkanlara kavuşturulması olmalıdır. Hiçbir sınıf farkı gözetmemek ve hizmetleri eşit olarak dağıtmak geçerli bir görüş değildir. İstanbul'un bu günkü gerçek durumuna göre bu şekilde bir dağıtım ancak eski sosyal adaletsizliğin devamını sağlamak olacaktır.

Eğer sosyal adaletin sağlanması isteniyorsa, yatırımların tümü emekçi semtlerine ayrılmalıdır.»

Bugün, yerel yönetimler için 8 yıl sonra sosyalistler yeniden aday oluyorlar. Onların mücadelesi işçi sınıfına ve emekçi kitlelere yerel yönetimler için önemli kazanımlar getirebilir. 1969 deneyi bu yolu gösteriyor.

«YEREL YÖNETİMLER DEMOKRATİKLEŞTİRİLMELİDİR» BROŞÜRÜ ÇIKTI

Yerel seçimlerden önce yerel yönetimlere ilişkin parti görüşlerini yansıtan «Yerel Yönetimler Demokratikleştirilmelidir» isimli bir broşür çıktı.

17. yayınımız olan «Yerel Yönetimler Demokratikleştirilmelidir» broşürünün fiyatı 5 TL. dır.

«Türkiye İşçi Partisinin iktidarında yerel yönetimler (yerel devlet yönetimleri ve belediyeler) demokratikleştirilecek, halkın etki ve katkısı gerçekleştirilecektir. Bu amaçla il ve ilçe gibi yerel devlet yönetimleri ile belediyeler tek bir yönetim örgütlenmesinde birleştirilecektir. Yerel organlar, meclisler ve başkanları seçimle göreve gelecekler, görevlerini başaramadıkları veya kötüye kullandıkları zaman yasalarda gösterilecek yöntemle görevden düşürüleceklerdir. İyi işlerliğin ve girişkenliğin sağlanması için yerel yönetim organlarına ve mercilerine geniş yetkiler tanınacak, ama aynı ölçüde de sorumlulukları ağırlaşacak, yakından denetime bağlı tutulacaklardır. Böylece, kitlelerin isteklerine ve yörenin ihtiyaçlarına daha iyi karşılık verilebilmesi, merkezle yerel merci ve organlar arasında kırtasiyeciliğin, bürokratik işlemlerin büyük ölçüde ortadan kalkması sağlanmış, daha dinamik, işlerliği daha etkin bir yönetim biçimi gerçekleştirilmiş olacaktır.» diye başlayan broşür şu bölüm başlıklarını taşımaktadır:

- **Kapitalist toplumda kent ve yönetimi**
- **Türkiye'de yerel yönetimlerin tarihçesi ve bugünkü durum**
- **Kentler ve sınıf mücadelesi**
- **Yerel yönetimler demokratikleştirilmelidir**
- **Öncelikle yapılması gereken işler**
- **Sonuç**

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ 1. BÜYÜK KONGRE TUTANAĞI ÇIKTI

26-28 Şubat 1977 de yapılan 1. Büyük Kongremizdeki konuşmaları, kararları ve raporları içeren bir kitap çıktı.

Kitap, «Türkiye İşçi Partisi 1. Büyük Kongre Tutanağı» adını taşıyor.

Örgüte ve kitapçılara dağıtılan 15. yayınımız olan «Türkiye İşçi Partisi 1. Büyük Kongre Tutanağı» 35 TL. fiyatla satılıyor.

11 Aralık S
Ajitasyon -
Çalışma

11 Aralık seçimleri birçok açıdan büyük önem taşımaktadır. Genel politik gelişmeler bakımından olduğu gibi, parti çalışmalarımız bakımından da değerlendirilişi ve etkileri çok yönlü olacaktır. Bununla birlikte, içinde bulunduğumuz seçim döneminin mücadelemiz için en başta gelen özelliğinin sağladığı geniş ajitasyon - propaganda imkanları olduğu açıktır.

Seçim dönemi boyunca, radyo konuşmalarından yüzyüze temaslara, seçim efişlerinden broşürlere kadar uzanan değişik kanallarla, milyonlarca kişiye partimizin sesini duyuracağız. Diğer dönemlerdekinden çok daha yoğun ve yaygın bir ajitasyon - propaganda çalışması yapacağız, üstelik seçim ortamının etkisiyle karşımızda normalden daha duyarlı, daha politikleşmiş bir kitle bulacağız.

Seçim kampanyasının birlikte getirdiği ajitasyon - propaganda imkânlarını en etkili bir biçimde kullanmak için nelere dikkat etmeliyiz? Verimli bir çalışmayı gerçekleştirebilmek için uyulması gereken temel ilkeler nelerdir?

GÖREVLERİN KARMAŞIKLIĞINA UYGUN BİR ÇALIŞMA YAPMALIYIZ

11 Aralık seçimleri öncesinde yapacağımız ajitasyon ve propaganda çalışmaları geniş bir kapsama sahip olmak durumundadır. Çalışmalarımızı bir tek alanda sınırlı tutmayız. İşçi ve emekçi kitlelere birçok mesajı birarada götürmek, çeşitli önemli sorunlarla ilgili gerçekleri açıklamak, bunlar arasındaki bağları ortaya dökmek durumundayız. Bir başka deyişle, seçim dönemi boyunca görevlerimizin karmaşıklığına uygun bir ajitasyon - propaganda çalışması yapmalıyız.

(1) «Yerel» (Mahalli) Olanla «Genel» Olan Arasındaki İlişkileri Kurmalıyız.

11 Aralık'ta yapılacak seçimler yerel yönetim organlarına girecek kişileri belirlemek içindir. Ne var ki, yerel sorunlarla yurt sorunları arasında, yerel yönetimle siyasi iktidar arasında sıkı ilişkiler bulunması bu seçimlerin tek tek il, ilçe ve köylerin sınırlarını aşan bir nitelik kazanmasına da neden olmaktadır. Kaldı ki, tıpkı Millet Meclisi ve Senato seçimlerinde olduğu gibi yerel seçimlerde de mücadele ülke çapında örgütlenmiş politik çizgilerin, bunların arkasındaki sosyal sınıf ve tabakaların mücadelesidir.

Dolayısıyla, ajitasyon - propaganda çalışmalarımız «yerel» olanla «genel» olan arasındaki bütünlüğü gözönüne alan ve en geniş kitlelerin de bu bütünlüğü kavramasına çalışan bir anlayışla yürütülmelidir.

Konuşmalarımızı, bildirilerimizi yalnızca yerel sorunlarla sınırlayıp dar bir alan içinde hapsolmamalıyız. Kendimizi yalnız yerel sorunlar üzerine yazıp, söyleme durumunda hissedersek öteki görevlerimizi ihmal etme durumuna düşmemiz bir yana, yerel sorunlarla ilgili gerçekleri bile gereği gibi anlatamayız.

Öteki uçtaki tehlike en genel politik sloganların tekrarıyla yetinilmesi, yerel seçimlerin getirdiği özellik taşıyan görevlerin görmezlikten gelinmesidir. Genellikle kitle bağlarının kopukluğundan, yerel sorunların devrimci mücadele içindeki önemini kavrayamamaktan, sorumsuzluktan kaynaklanan bu tutum da ilki kadar sakıncalıdır. Çünkü yerel sorunlar seçim bölgesini ilgilendiren sorunlar olma niteliğiyle sınırlı değildir, aynı zamanda en somut, en günlük sorunlardır. Yerel sorunlar genel sorunların kavranması için birer başlangıç noktası olabilecek, başarılı bir ajitatör, başarılı bir propagandacı tarafından arkası ip söküğü gibi getirilip anti-demokratik işleyişe, kapitalist sistemin çürümüşlüğüne bağlanabilecek sorunlardır. Bunun gibi, (merkezi) devlet mekanizmasının işleyişi ve ülke çapında demokratikleşme mücadelesi ile yerel yönetim kurumlarının faaliyetleri ve yerel yönetimin demokratikleşmesi arasında da sıkı bağlar vardır. Birçok ülkede bilimsel soyalist hareketin tecrübeleri, işçi ve emekçi kitleler için, yerel yönetimlerin, siyasi iktidara hazırlanmada çok önemli birer sıçrama taşı olduğunu bize göstermiştir.

Öyleyse, yerel sorunlar ve yerel yönetimi, yurt sorunları ve siyasi iktidar mücadelesiyle bütünleştiren bir anlayışı ajitasyon - propaganda çalışmalarımıza hâkim kılmalıyız. Herşeyden önce, bu çalışmaları yürütecek üye, aday üye ve yakın sempatizanlarımız arasında varolabilecek yanlış kavrayışları düzelterek, bütün gücmüzle gerçekleri, karşılıklı bağları geniş kitlelere anlatmalıyız.

Birkac örnek üzerinde duralım.

Hemen her il ve ilçede sık sık karşılaşılan imar yolsuzlukları, arsa spekülâsyonundan elde edilen büyük kazançlar kapitalist sistemin emekçi halk kitlelerinin aleyhine işleyişinin somut örneklerindendir. Bunları yerel olarak tesbit etmeli, Türkiye bir bütün olarak ele alınınca bu tür kazançların ulaştığı miktarın büyüklüğüne de işaret ederek çalışmalarımızda kullanmalıyız.

Geçmişte İstanbul Belediyesindeki partili üyelerin ve daha geçen yıl Ankara İl Örgütümüzün yaptığı gibi, un ve ekmek konusunda, halkın bu en temel ihtiyaçlarıyla ilgili olarak dönen dolapları açıklamalıyız. Bir yandan un fabrikalarında ve fırınlarda çalışan işçilerin, öte yanda tüm emekçilerin karşılaştıkları sömürüyü gözler önüne serebilmeliyiz. Bunu bütün gıda maddelerimiz, temel ihtiyaçlarımız için genelleştirebilmeliyiz. Bu arada belediye hâlinin, mezbahasının durmunu ele alıp bundan gerekli sonuçları çıkartmalıyız.

Çalışan kitlelerin başlarını sokabilecek bir çatı altı bulabilmek için karşılaştıkları güçlükler, yaşadıkları kötü şartlar, ödedikleri yüksek kiralarla büyük mülk sahiplerinin, gecekondu ağalarının, müteahhitlerin, inşaat malzemeleri tekellerinin vurdukları vurgunların bir bütün olduğunu somutlayabilmeliyiz.

Aynı sokakta bir keresinde su borusu, bir keresinde kanlizasyon, bir keresinde elektrik ya da gaz hattı için inşaat yapılıp, hem boşuna para sarfedilmesi, hem de sokaktan gelip geçenlerin çamura batması gerçeği ile, merkezi, sosyalist planlamanın o yöreye, yurda sağlayabileceği yararlar arasındaki bağı kurmalıyız.

Niçin en büyük şehirlere metro yapılmadığını niçin sokaklarda yüzlerce dolmuş ve minibüs işlediğini her yıl onbinlerce özel araba piyasaya çıkartılırken yeteri sayıda otobüs, troleybüs bulunmadığını, böylece işçi ve emekçilerin hayatlarından her gün birkaç saat çalındığını sormalı ve cevabını en açık bir şekilde verebilmeliyiz.

Ve yine aynı şekilde, belediyelerin, öteki yerel yönetim organlarının yetkilerinin anbildiğine kısılmış olması, buralarda çalışan kitlelerden yana olan en küçük girişimlerin bile gerek o yörenin sömürücü güçleri, gerekse siyasi iktidar tarafından engellenişi ve benzeri sorunlar üzerinde durmalıyız. İster yerel yönetimlerde olsun, ister merkezi yönetimde olsun burjuva egemenliğinin getirdiği sonuçları bir bir sayabilmeli, ilişkilerini açıklayabilmeliyiz.

Bütün bu sorunları ele alırken, genellikle küçük esnaf ve zanaatkârlar ve yerel yönetimlerde çalışan memurlarla karşı karşıya gelen halk kitlelerine bu çarkın böylece dönmesinden asıl yararı olanları gösterebilmeliyiz. Kapitalist sistemin yolaçtığı yıkımları, problemleri, anti-demokratik işleyişi bu sistemin çerçevesi içine oturtabilmeliyiz. Ancak yalnız bu kadarla sınırlı kalmamalı, çözüm yollarını, güncel hedefleri, kısa, orta ve uzun vâdede ulaşılabilecek amaçları somutlayabilmeliyiz.

eçimleri ve Propaganda alarımız

Bu son nokta, bizi mahalli seçimlerdeki görevlerimizin çok yönlülüğüne ilişkin ikinci bir konuya getirmektedir.

(2) Demokrasi Mücadelesiyle Sosyalizm İçin Mücadeleyi Uyumlu Bir Biçimde Yürütmeliyiz.

11 Aralık seçimleri baskı ve faşist tırmanıştan yana olan güçlere karşı demokratik hak ve özgürlükleri koruyup geliştirme mücadelesinin bir adımıdır. Yine, 11 Aralık seçimleri sermayenin egemenliğine son verme, sömürüsüz, sosyalist bir Türkiye kurma mücadelemizin bir adımıdır.

Seçimlerin yerel nitelikte olması mücadelemizin en genel hedeflerinin, önümüzdeki görevlerle bağını ortadan kaldırmamakta, hatta ikinci plana itmemektedir. Tam tersine, yerel, günlük sorunların çözümü bile bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm kavgasıyla ilişkisi kurularak sağlanabilir.

Partimizin kurulduğu günden, «Örgütlü Birleşik Güç Yenilmez» başlığına taşıyan son Merkez Yönetim Kurulu kararına kadar her vesileyle savunulan «güncel görev demokratikleşmedir» görüşünü seçim dönemi boyunca en geniş kitlelere mâletmeye çalışmalıyız. Onları örgütlü, birleşik bir anti-faşist mücadeleye yönlendirmeliyiz. Çeşitli demokratik kuruluşlarla ilişkilerimizi **içinde bulunduğumuz koşulların elverdiği ve mücadelemizin uzun dönemli gereklerine uygun düşecek bir biçimde** geliştirmeliyiz. Seçim sonrasında daha geniş, daha etkin bir birlik ve dayanışma hareketinin gelişmesi için elden gelen çabayı sarfetmeli, özellikle demokratik kitle örgütleriyle olan mücadele birliğimizi sağlamlaştırmalıyız.

Başta AP ve MHP olmak üzere Milliyetçi Cephe partilerinin ve onlara bağlı örgütlerin halka düşman kimliklerini sergilemeli, faşist propagandanın, gericiliğin, işbirlikçiliğin, şoven milliyetçiliğin iç yüzünü açığa çıkarmalıyız. Yalana, saptırmaya, istismara dayanan bu propagandayı etkisizleştirmek için ulaşabildiğimiz her yere ulaşmaya çalışmalı, demokratik hak ve özgürlükleri savunmalıyız.

Başta CHP olmak üzere faşizmin saflarında yeralmayan ancak sınıfsal özünden gelen yalpalamalar, yanlışlar içindeki güçlerin tutarsızlıklarını, tutumlarının bağımsızlık ve demokrasi mücadelesine verdiği kayıpları ortaya koymalı, onları daha ileri, kararlı bir çizgiye çekmeye çalışmalıyız.

Özellikle yerel yönetimlerin birçoğunda uzun süredir iktidarı elinde tutan CHP'nin işçi ve emekçilerin çıkarlarına uygun kararların alınması ve yerine getirilmesindeki başarısızlığının nedenlerini ortaya koymalı, yerel yönetimin demokratikleştirilmesi doğrultusunda adım atmaktan kaçınma tavrını eleştirmeliyiz.

Faşizmin özgüçleri dışındaki tüm kişi, grup ve kuruluşları demokrasi mücadelesine çekmek için çalışmalı, bunu sağlamak şimdilik olanaksızsa, hiç yoksa faşizmin kucağına düşmemeleri için uyarmalıyız. Bütün ajitasyon - propaganda çalışmalarımızı demokrasi saflarını en geniş, faşizmin saflarını en dar tutmaya katkıda bulunacak bir anlayışla yürütmeliyiz.

Ancak, demokrasi için mücadelenin özellikle içinde bulunduğumuz koşullarda taşıdığı büyük önem bizi sosyalizm için propaganda görevimizden, partimizi güçlendirmek için çalışmaktan elbette alıkoymamalıdır. Biz bağımsızlık ve demokrasi için mücadeleyle sosyalizm için mücadelenin kopmaz bir bütün olduğunu, ancak sosyalizm doğrultusunda gelişmesi sağlanan bir demokrasi mücadelesinin başarı kazanıp, kalıcı olabileceğini biliyoruz. Ve yine biliyoruz ki, işçi ve emekçileri sosyalizme kazanarak, partimizi güçlendirerek, ancak ve ancak bu yolla demokrasi mücadelesini gerçek bir güvenceye kavuşturabiliriz. Faşizmin sinsi, ama sistemli ve örgütlü tırmanışını durdurabilir, püskürtebiliriz. Herşeyden önce bu yolla, yalpalamaları, uzlaşma eğilimlerini en aza indirebiliriz.

Kimliğimizi, sömürüsüz, sosyalist bir toplum kurma amacımızı asla saklamadık, saklamayacağız. Hem yurt sorunlarını, hem de yerel sorunları hep işçi sınıfının ve müttefiki emekçi kitlelerin çıkar ve özlemleri açısından değerlendirdik, böyle değerlendirmeye devam edeceğiz. Kendimizi genel, gevşek bir ilericilik, «halkçılık» çerçevesi içinde kaybetmeyecek, kurtuluşun ancak sosyalizmde olduğunu anlatmaya, kitleleri bu yönde bilinçlendirip, örgütlemeye devam edeceğiz.

Elbette bizim dışımızdaki politik hareket ve partileri «tek bir gerici bütün olarak görme» yanlışından titizlikle uzak duracağız. Ama, öteki ilerici, demokrat çizgiler ve özellikle bunlar arasında seçime katılanlar hakkındaki değerlendirmelerimizi kitlelere yayma, yanlış umutları, bulanıklıkları giderme görevimizi de yerine getireceğiz. Bu eleştirilerimizi, özellikle bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin en geniş saflarla, en etkin bir biçimde verilmesini önleyen yanlışları giderme amacını gözeterek yapacağız. Hiçbir birlik çalışmasının ideolojik mücadelenin bir yana bırakılması anlamını taşımadığını bilen bir Parti ve onun üyeleri olarak sorumlu, ustalıklı bir ajitasyon - propaganda çalışması içinde olacağız.

Konut sorunundan hava kirlenmesine, belediyelerin yasal yetkilerini kullanabilme imkanına kavuşmalarından yerel yönetimin tam olarak demokratikleştirilmesine kadar her sorunun çözümünün temelden sistem sorununa bağlı olduğunu bıkmadan, usanmadan anlatacağız. Güncel ve ara hedefler için mücadeleyi bir yana bırakmadan Sosyalist Türkiye hedefini ortaya koyacağız.

Demokrasi mücadelesiyle sosyalizm mücadelesi arasındaki uyum ve bütünlüğü ajitasyon - propaganda çalışmalarımızda gerçekleştirecek, bu karmaşık ve ağır görevi başarıyla yürütmeye devam edeceğiz.

Sınırlı olanaklarımızla en yaygın ve etkili bir ajitasyon - propaganda çalışmasını gerçekleştirebilmemiz, bu çalışmaları gereken ciddiyetle planlamamıza bağlıdır. Yerel seçimler, normal örgütsel işleyişimizi en az aksatıp, mümkün olduğunca üyelerin kademelerle, kademelerin birbirleriyle ilişkilerini tüzükte belirtilen doğrultuda geliştireceğimiz planlı bir çalışma dönemi olarak değerlendirilmelidir. Ajitasyon - propaganda çalışmalarımızda da bu gerekliliğe titizlikle uyulmalıdır.

Öte yandan, yerel seçimler kitle ilişkilerimizi geliştirme açısından genel seçimlerin bile sahibolmadığı özellikler taşımaktadır. Yeni üye ve sempatizanlar kazanma, çalışma ekiplerimizi etkinleştirme yolunda çok yoğun, sonuçalıcı çalışmalar yapabileceğimiz bir döneme giriyoruz. Genel propaganda araçlarına ek olarak yüzyüze temasların, kapı kapı dolaşarak gazete satışlarının hızla artırılması bu açıdan özellikle değer taşımaktadır. Ajitasyon - propaganda faaliyetlerimizi örgütlenmeye dönüştürdüğümüz ve kitlelere görüşlerimizi iletmek için bütün yollardan yararlandığımız gibi «kitlelerden öğrenmeyi» de başardığımız oranda mahalli seçimler Partimiz için önemli bir adım olacaktır.

Yerel seçimlerde propaganda ve ajitasyon için bazı bilgiler

Kentlerimizde yaşayan işçi ve emekçi kitlelerin belediyelere yönelik talepleri son derece kısıtlıdır. İşçi ve emekçi kitleler belediyeleri yol, su, elektrik, gecekondu yıkımı gibi sorunlarda karşılarında görmekte ve bu alanlardaki gereksinimlerinin yerine getirilmesini belediyelerden beklemektedirler. Oysa belediyelerin yetki ve hizmet alanları ne bu alanlarla ve ne de sadece bu hizmetlerin yerine getirilmesiyle sınırlıdır. Kent yaşamının tüm alanlarında belediyelerin yetki ve sorumlulukları vardır.

İşçi ve emekçilerin belediyelere yönelik taleplerinin kısıtlı olmasının asıl nedeni bu güne kadar sürdürülen burjuva belediye anlayışından kaynaklanmaktadır. O kadar ki işçi ve emekçi semtlerine yol yapan, su getiren, elektrik getiren belediye, yöneticileri işçi ve emekçiler tarafından sevilip tutulan yöneticiler olmuşlardır. Ama hangi parti belediye yönetimine seçilirse seçilsin işçi ve emekçi kitlelerin yaşamını iyileştirecek etkin önlemler almamış, alma gereğini duymamıştır. Çünkü kent sorunları işçi ve emekçilerin sorunlarıdır. Pahalılık, yokluk, yolsuzluk, susuzluk, konut sorunu, beslenme, ulaşım vb. gibi sorunların tümü işçi ve emekçilerin sorunlarıdır. Burjuvazi ve öteki sömürücü sınıflar için pahalılık ve yokluk diye bir sorun yoktur. Onlar için konut diye bir sorun yoktur. Ulaşım diye bir sorun yoktur. Evinde bir kap yemek pişirebilmek için saatler boyu kuyruklarda bekleyen onlar değillerdir. Bu nedenle de bugüne kadar gelip geçen belediye yönetimleri burjuva partilerinin elinde olduğu için, giderek artan bu işçi ve emekçi kitlelerin sorunlarıyla ilgilenmemişler ya da kendi işlerine geldiği kadar ve o oranda ilgilenmişlerdir. Aldıkları tedbirler ve yaptıkları işler de işçi ve emekçileri günü birlik yaşatmaya yetecek oranda tutulmaya özenle gayret gösterilmiştir.

KONUT SORUNU

Bugün bütün büyük kentlerimizin çevresi gecekondularla sarılmış durumdadır. Sanayileşmeyle birlikte ortaya çıkan konut sorununun çözümü için hiç bir önlem alınmamıştır. Tersine işçi ve emekçilerin gecekondularda oturması için kamu arsalarında gecekondu yapımı teşvik edilmiştir. Gecekonduları meşrulaştırmak için üst üste yasalar çıkarılmıştır. Çünkü gelişen sanayinin bol ve ucuz işgücüne gereksinimi vardır. Ucuz işgücü için ise başta ucuz konut gereklidir. Bu nedenle de burjuvazinin işçi ve emekçiler için konut politikası gecekondu olmuştur.

Sadece özel arsalara yapılan gecekondular yıkılmaktadır. Ancak bu alanda da büyük oyunlar oynanmaktadır. Çoğu kez özel arsa sahibi arsası üzerine gecekondu yapılmasını teşvik etmekte yeter sayıda gecekondu kurulduğunda ortaya çıkarak yıktırma tehdidiyle, gecekonduculara arsasını zorla ve istediği fiyattan satmaktadır. Belediye meclislerinden çıkartılan imar kararlarıyla da yol, su gibi alt yapı hizmetleri getirtilmekte, semtin kentle otobüs bağlantısı sağlanmaktadır. Bu hizmetlerin getirilmesiyle geri kalan arsanın kıymeti birden artmaktadır. Bu arsaların bir kısmı gene yüksek fiyatla satılmakta veya üzerine gecekondu tipi konutlar yapılarak kiraya verilmektedir. Kentin büyüme hızı çok geçmeden bu semti aşmakta ve bu arsalar üzerinde oluan rant giderek büyümektedir. İşte bu noktada yap-satçı müteahhitler devreye girmekte eski gecekondu arsalarında bir kaç daire karşılığı büyük apartmanlar dikilmektedir.

Bu suretle belediye meclisi imar kararları ve işçi ve emekçilerin vergileriyle gerçekleştirilen alt yapı hizmetleri bu tür büyük arsa sahiplerine büyük vurgun kapıları açmaktadır. Bu çark dünün ıssız bölgelerinde gecekondu ağaları ve türedi milyonerler yaratmıştır.

Kent toprakları üzerinde en büyük spekülasyonu büyük burjuvazi yapmaktadır. Büyük burjuvalar tarafından kent dışındaki topraklar çok düşük fiyatlarla kapatılmakta ve, belediye meslicleri kararıyla kentler bu topraklara doğru yönlendirilerek milyarlık vurgun kapıları açılmaktadır. Ayrıca büyük burjuvaların sahip olduğu topraklar değer kazandıkça, kullandıkları banka kredilerinin miktarı da artmakta ve böylece bu topraklar üzerinde her yıl durmadan artan bir spekülasyon yapılmaktadır.

Durmadan artan konut kiralarının asıl nedeni işte bu kent toprağı üzerinde yapılan spekülasyondur.

Bütün bunların önlenebilmesi için kent toprakları kamulaştırılmalıdır.

BELEDİYELER KİRALIK KONUT YAPMALIDIRLAR

Bugünkü yasal mevzuat belediyelere kiralık konut yapma yetkisi vermiştir. Ancak hiç bir belediye bu konuda kılını bile kımıldatmamaktadır. Oysa belediyelerin kamu toprağı ve denizlerden üretilen kum çakıl gibi yapı malzemelerini bizzat üreterek örneğin İstanbul'da yılda birkaç milyarlık bir gelir elde etmesi olanaklıdır. Sadece bu gelirin bile kiralık konuta ayrılması, yapılan konutların işçi ve emekçilere kiraya verilmesi yoluyla önemli bir hizmet götürülebilir.

SOSYAL SİGORTA vb KURUM FONLARI İŞÇİ VE EMEKÇİLER İÇİN KULLANDIRILMALIDIR

Bugün sosyal sigortaların ve öteki konut kredisi veren kurumların fonlarını işçiler ve öteki emekçiler değil, daha çok yönetici durumunda olan kişiler kullanmaktadır. Bu fonların gerçekten işçi ve emekçiler için kullanılabilmesi sendikaların öncülüğünde kurulacak kooperatiflere belediyelerin ucuz arsa göstermesiyle, veya arsa mülkiyetinin kamuda kalacağı çözümlerle gerçekten gereksinimi olan işçi ve emekçilerin konut sahibi olması yoluna gidilmesiyle sağlanabilir.

Ayrıca gecekondu bölgelerindeki emekçiler kooperatifler kurmaya yönlendirilerek gecekondudan kurtarılabilirler.

BESLENME SORUNU

Yiyecek içecek ve giyecek fiyatları durmadan artmaktadır. Pek çok temel gereksinim malı büyük zorluklarla bulunabilmektedir. Belediyeler bu konuda da etkin önlemler alabilirler.

Örneğin sebze ve meyva üreticiden tüketiciye bir kaç aracının elinden geçerek ulaşmaktadır. Durmadan artan fiyatlar bir yandan küçük üreticiyi diğer yandan işçi ve emekçi tüketiciyi ezerken bu aracılar büyük vurgunlar vurmaktadırlar. Sebze ve meyva halleri aracıların kesin kontrolundadır. Belediyelerin göstermelik bir denetimi bile görülmemektedir. Bunların fiyatlarını düşürmemek için bazen sebze ve meyvaları denize döktükleri yada çürütüp attıkları herkesin bildiği gerçeklerdir. Ancak şimdilerde bu daha modern usullerle yapılmaktadır. Örneğin belirli bir sebzenin fiyatı 15 lirada tutulacaksa hale gelecek günlük miktar örneğin 20 kamyondur. Öte yandan yeterli sayıda sebze alıcısı olmadığından aynı sebze üreticisinin elinde kalmaktadır. Bu kalan sebze de ya çürüyüp dökülmekte ya da yok fiyatına konserve fabrikaları için satın alınmaktadır. Bu suretle kurulan çark hem aracıları ve hem de konserve fabrikatörlerini zengin etmektedir.

Bunun önüne geçebilmek için belediyeler; karşılıklı üretim ve tüketim kooperatiflerinin kurulmasını tevik ederek, üretim kooperatiflerine hallerde kolaylıklar sağlayarak (şimdi üretim kooperatifleri mallarını sebze ve meyva hallerine sokamamaktadırlar) etkin önlemler alabilirler.

Ayrıca belediye tanzim satışları doğrudan üreticiden alınan gıda maddelerini satarak ,semtlere kadar uzanan gezici (arabalı) şubeler açarak aracılarla müacdele edebilirler. Sebze ve meyva fiyatlarında ucuzluk sağlayabilirler.

EKMEK SORUNU

Öne sürüldüğüne göre Türkiye'de ekmek fabrikatörlerinin yıllık karları 20 milyar TL. civarındadır. Özel kişilerin elindeki ekmek fabrikaları ve fırınlarında çalışan işçilerle temel gıda maddesi olan işçi ve emekçi halkımız her yıl giderek artan

bu milyarları patronlara kaptırmaktadırlar. Bunun tabii bir sonucu olarak ta ekmek fiyatları durmadan artmakta ve ekmekler gün günden küçülmektedir.

Oysa belediyelerin ekmek fabrikaları açması kendilerine yasayla verilmiş olan bir görevdir. Büyük çapta ekmek fabrikaları açarak bu alandaki sömürü tamamen ortadan kaldırılabilir.

Bu konuda bazı CHP'li belediyelerin girişimine de değinmek gereklidir. Bu belediyeler aracılığıyla ekmek fabrikaları kurma girişimleri yapılmaktadır. Ama bu fabrikalar belediyelerin fabrikaları değildir. Bir kaç sermayedarın yanına halktan bazı kişilerin de küçük katılımlarını sağlayarak oluşturulan sözde halk ortaklıklarıdır. Bu girişimler soruna hiçbir çözüm getirmeyecektir. Çünkü kurulan fabrikalar kar amacına yöneliktir. Oysa işçi ve emekçilerin temel gıda maddesi olan ekmek üzerinde kar için yapılan hesaplar sorunu çözmeyecek, sorunlar aynı biçimiyle devam edecektir.

Ekmek üretimi kar amacına yönelik olmamalıdır. Bu nedenle ekmek fabrikaları belediyeler tarafından kurulmalı ve işletilmelidir. Sadece belediye fırınlarının kurulması yetmez. Un değirmenleri de belediyelerce devralınıp işletilmeli bu alandaki her türlü özel girişimci ve sömürü çıkarılmalıdır.

ET SORUNU

Et fiyatları durmadan artmaktadır. Bu gidişle işçi ve emekçiler bayramlarda dahi et yüzü göremeyeceklerdir. Bu alanda da belediyeler etkin önlemler alabilirler. Kurulacak büyük soğuk hava depoları sorunu çözmenin ilk adımıdır. Et Balık Kurumu'nun aracılara et dağıtımı önlenip doğrudan belediyeler eliyle et dağıtımı yapılabilir. Bu suretle aracı karları ortadan kaldırılarak et fiyatlarında önemli bir düşme sağlanabilir. Örneğin bugün 90 TL ye satılan et'in sadece bu önlemin alınmasıyla 40-50 liraya kadar fiyatı düşürülebilir. Belediye tanzim satış mağazalarında ise bu fiyat çok daha düşük tutulabilir.

Bu amaca yönelik soğuk hava depolarının yapımını ise belediyeler bugünkü gelirleriyle rahatça karşılayabilirler.

ULAŞIM SORUNU

Özellikle büyük kentlerde trafik her geçen gün artan bir sıkışıklıkla ulaşımı zorlaştırmakta, işçi ve emekçilerin yolda geçirdiği süreyi artırmaktadır. Teşvik edilen özel taşımacılık kent trafiğine kaldıramayacağı kadar araba sokmuştur. Özellikle İstanbul'da trafik hemen hemen günün her saatinde tıkalıdır. İşçi ve emekçilerin ödedikleri vergilerle yapılan yollar özel taşımacılığa hizmet etmekte, toplu taşımacılık hem trafik sıkışıklığından, hem de sayıca geliştirilmediğinden sadece özel taşımacılığın açığını kapatmak için kullanılmaktadır. İşçi-emekçi semtlere ise belediye otobüs ve benzeri ulaşım araçları ya hiç ulaşmamakta veya bu semtlere yönelik ulaşım hizmeti göstermelik olmaktan öteye gidememektedir.

Buna karşılık özellikle plaka tahdidi yoluyla yaratılan spekülatif kârlar işçi ve emekçilerin ulaşıma her geçen gün daha çok para ayırmasını gerektirmektedir. Saatlar boyu süren işten eve, evden işe ulaşım sorunu bir avuç minibüs ve dolmuş ağası yaratmıştır.

Giderek artan özel otolar kaldırımları da işgal etmeye başlamış kent içi trafiği içinden çıkılmaz hale gelmiştir.

Giderek dayatan ulaşım sorunu için köklü tedbirler alınması kaçınılmazdır. Yapılacak iş bugünkü özel taşımacılığın kent trafiğini tıkamasının önüne geçmektir. Bunun için de belli merkezler arasında sadece belediye toplu taşıtlarının, itfaiye ve cankurtaran arabalarının geçebileceği tahsisli yol ayırmaktır. Bu yollar özel arabalara kapatılarak toplu taşımacılığa kolaylıklar sağlanabilir. Belediyelerin daha çok otobüs vb. toplu taşıt almasıyla işçi ve emekçilerin ulaşım sorunu daha az maliyet ve zaman kaybıyla çözülebilir.

Diğer yandan burjuvaziyi plansız sanayileşme nedeniyle kente yüklediği bu tür sorunlar için zorlamak ve bulunacak diğer çözüm yollarının maliyetine katılımını sağlamak mümkündür. Örneğin, işçi ve emekçilerin işe gidiş ve gelişlerinde kullanabilecekleri kartlarla bedava ulaşımı sağlanırken, bu ulaşımın bedeli ilerici sendikalarla kurulacak işbirliği ile patronlardan alınabilir. Bu da kolaylıkla gerçekleştirilebilecek çözüm yollarından biridir.

İşçi semtlerine otobüslerin çok daha ucuz işletilmesi, ve seferlerin yoğunlaştırılarak özel taşımacılığa giden spekülatif kârların önüne geçilebilmesi için mücadele olanaklıdır.

KIŞLIK YAKACAK SORUNU

Yaklaşan kışta ısınabilmek için işçiler ve emekçiler her zamankinden çok yakacak masrafı yapacaklardır. Odun ve kömür satıcıları vurgunlarına yeni vurgunlar katacaklardır. Belediyeler bu konuda da etkin önlemler alabilirler. Etkin bir fiyat kontrolü yapılması mümkündür; ama sadece bu yolla sorun çözülemez. Belediyelerin bizzat üreticilerden alarak yapacakları odun ve kömür satışları bu alandaki işçi ve emekçilerin sırtından kazanılan spekülatif kârların da önüne geçebilir.

TÜPGAZ SORUNU

Büyük ölçüde ithal malı olan tüp gaz dağıtımı giderek önemli bir sosyal sorun haline gelmiştir. Erken saatlerde oluşan kuyruklar bitmek tükenmek bilmiyor. Kuyruklar uzuyor, sorun git gide büyüyor. Bu da öncelikle işçi ve emekçilerin sorunudur.

Havagazı tesislerinin kurulması ne büyük yatırımları, ne de yabancı teknolojiyi gerektiriyor. Tamamen yerli teknolojiyle ve belediyelerin imkanlarıyla çok kısa bir sürede tüm kente havagazı şebekesi döşemek olanaklıdır. Ancak bunu yapabilmek için tüp gaz patronlarını, büyük tekelleri karşıya almak gerekmektedir. İşte bu nedenle belediyeler bugünkü burjuva nitelikleri nedeniyle tüp gaz sorununa da el atmıyorlar.

ELEKTRİK VE SU SORUNU

Belediyeler çok kısa bir sürede işçi ve emekçi semtlerine su ve elektrik şebekesini döşeyebilirler. Her eve su ve elektrik verilebilir. Belediyelerin varlıklı semtlere ayırdıkları hizmetlerin ve mali olanakların bir kısmının işçi ve emekçi semtlerine döndürülmesi yle bu sorun kısa sürede çözülür.

Ancak, sorun sadece her eve su ve elektrik dağıtımını gerçekleştirmekle de bitmiyor. İşçilerin ve emekçilerin yetersiz gelirleri nedeniyle su ve elektriğe daha az para ayırmalarını sağlamak ta olanaklıdır. Örneğin belli ve zorunlu bir miktara kadar (ortalama 50 kilovat) elektrik ucuz hatta bedava, bunun bir kademe üstü bugünkü fiyatın iki misli ve daha üst sınırdaki harcama daha da yüksek fiyatlı yapılarak işçi ve emekçilerin bu konudaki harcamaları asgariye indirilebilir.

Su sorununda da aynı şeyi yapmak olanaklıdır.

PARKLAR, BAHÇELER, ORMANLAR VE EMEKÇİLERİN DİNLENMESİ

Kentlerin temiz hava bacaları olan parklar ve bahçeler Türkiye'de son derece yetersizdir. Bu nedenle de kentlerin havası her geçen gün bozulmakta ve insan sağlığını tehdit etmektedir. Parkların ve bahçelerin sayısı artırılarak bakımlı hale getirilebilir.

İşçi ve emekçi semtlerine spor alanları ve tesisleri kurulabilir. İşçi ve emekçi çocuklarının bunlardan yararlanması sağlanabilir.

Diğer yandan gerek kent içinde ve gerekse kent dışında park bahçe ve ormanlar işçi ve emekçilerin tatil günlerinde dinlenmesi amacıyla kullanılabilir. Mevcut tesisler genişletilerek ve kâr amacı gütmeden belediyeler eliyle işletilerek çok daha ucuz hizmet sağlanabilir. Kent çevresindeki ormanlık, ya da sahillerde dinlenme tesisleri kurularak, tatil günlerinde buralara otobüs seferleri konularak işçi ve emekçilerin dinlenmesi için olanaklar yaratılabilir.

KÜLTÜR, SANAT ÇALIŞMALARI

Burjuvazi kültür ve sanat çalışmalarını her geçen gün yozlaştırmaktadır. Eğlence pahalanmakta ve soysuzlaşmaktadır.

Bu yönde belediyelerin yapabilecekleri hizmetlerden biri de işçi ve emekçi semtlerinde kültür sanat çalışmalarını teşvik etmek, bunun için olanaklar yaratmak biçiminde geliştirilebilir. Pek çok ilerici sanat kuruluşu ve sanatçının yardımları çok kolaylıkla alınabilir. Bu suretle işçi ve emekçi semtlerinde eğlence hem topluluştırılarak ucuzlatılabilir, hem de kültür sanat çalışması olarak sürdürülebilir.

ULUSAL BOYUTLU BAZI YEREL SORUNLAR

ÇEVRE KİRLENMESİ. Hiç bir plana ve denetime bağlı olmadan gelişen sanayi denizleri, gölleri, ırmakları, havayı, sahilleri, kısaca doğayı kirleterek yaşanmaz hale sokmaktadır. Haliç dolmuş, İzmit körfezi, İzmir koyu vb. pek çok deniz ve sahil kirlenmiş insan sağlığını tehdit eder hale gelmiştir. Kentlerin havası git gide bozulmaktadır. Buna karşı burjuvazinin bulduğu çözüm evlere ve bürolara konulmak üzere hava temizleme makinaları yapmak olmuştur.

Denizi ve sahilleri kirleten fabrikalar

derhal sökülüp atılabilir. Ya da kirlenmeyi önleyecek tedbirler aldırılabilir. Hava kirliliği için merkezi ısıtma sistemine doğru gelişecek önlemler alınabilir. Belediyelerin bu konuda yapabilecekleri çok şey vardır.

SAHİLLERİN HALKA AÇILMASI

Çıkarılan yasaya rağmen sahiller parsellenmiştir ve halka açılamamaktadır. Bazı yörelerde denizi doldurarak sahillerin halka açılması yoluna gidilmekte, burjuva çevrelerin çıkarlarına dokunmamak için yeni yöntemler geliştirilmeye çalışılmaktadır. Sahiller kesin olarak kamulaştırılıp halkın istifadesine açılabilir.

Plajlar belediye tarafından kamulaştırılıp işletilerek işçi ve emekçi halkın buralardan gerektiği kadar yararlanması sağlanabilir.

İSTANBUL'A 2. KÖPRÜ SORUNU

İstanbul'un iki yakasını birleştiren boğaz köprüsü yapımı sırasında Türkiye İşçi Partisi ve bazı kentçilik uzmanları karşı çıkmışlardı. Bu köprünün ikinci bir köprüyü doğuracağını söylemişlerdi. Kent içi trafiği hafifletmeyeceği aksine yeni sorunlar yaratacağı belirtilmişti. Ama köprü yapıldı. Aradan çok geçmeden yeni köprü için projeler hazırlanmaya başlandı. Şimdi MC lideri Bay Demirel ikinci köprünün temelini atacağını gururla söylüyor. Sorunun altında yatan şudur: burjuvazi de biliyordu yapılacak köprünün kısa sürede ikinci bir köprüyü dayatacağını. O nedenle de daha ilk köprü yapılırken ikinci köprünün yeri saptanarak arsalar kapatıldı. Nitekim uzmanlar ikinci köprü için ilk boğaz köprüsünün marmara tarafını daha az maliyetli yer olarak saptamışlarken kısa sürede bu proje değiştirilip karadeniz tarafında yapılması uygun görüldü. Çünkü patronlar o taraftaki arsaları kapatmışlardı. Demirel'in oynadığı ve «solcuların kafasına sığmaz» dediği hesap budur. Şimdi araştırmak gerekir yeni köprünün yapılacağı bölgedeki arsaların tapusu kimlerin elindedir?

BELEDİYE YÖNETİMLERİ DEMOKRATİKLEŞTİRİLMELİDİR

Tüm bu nedenlerden dolayı belediye yönetimleri işçi ve emekçi sınıflar tarafından burjuvazinin elinden alınarak demokratikleştirilmelidir. Ancak bu CHP'den, ya da öteki burjuva partilerinden belediye meclislerine daha çok işçi, ya da sendikacı sokmak demek değildir.

1973 yılından bu yana CHP büyük kent belediyelerinin çoğunun yönetimini elinde tutmaktadır. CHP'li meclislerdeki işçi ve sendikacıların sayısı da az değildir. Ancak CHP'li belediyeler işçi ve emekçilerin yaşamını iyileştirmek için önemli bir adım atamamışlardır. Bir takım demokratik adımlar atan başkan ve meclis üyeleri ise ön seçimlerle kolaylıkla liste dışında bırakılmışlardır. Bu deney de bir kere daha göstermektedir ki, belediye yönetimlerine işçi ve emekçiler hakim olmalıdırlar. Belediye çarkını işçi ve emekçi sınıflardan yana döndürecek işçi sınıfı partisi yani Türkiye İşçi Partisi'dir. Onun bilinçli, kararlı militan üyeleridir.

Yerel Yönetimler Ne işe Yarar?

Bugün Türkiye'de belediye ve il özel idareleri olmak üzere iki yerel yönetim birimi vardır. Belediye başkan ve meclisleri ile il özel idarelerinin organı olan il genel meclisleri genel oyla seçilmektedir. İl özel idarelerinin başkanı olan vali ise merkezi siyasi iktidarca atanmaktadır.

Belediyelerin kent yaşamı içinde etkinliği giderek artarken, il özel idarelerinin eylem alanı daralmaktadır. Bağlı ilçe ve köyleriyle tüm il sınırları içinde il özel idarelerinin görev alanı içine giren pek çok hizmetin yerine getirilmesi işi, sorunların büyümesine bağlı olarak merkezi siyasi iktidara bağlanmıştır. Bu nedenle de il özel idarelerinin giderek yetki ve sorumluluk alanları daralmıştır.

Git gide eylem alanı daralan il özel idarelerinde de elbette işçi ve emekçiler için yapılacak pek çok şey vardır. Bu alanda da burjuvazinin ayrıcalıklı çıkarlarına ve sömürüsüne karşı mücadele küçümsenecek bir mücadele değildir. Diğer yandan il genel meclisleri için yapılan seçimlerin bir özelliği de, il, ilçe ve köylerde tüm seçmenlerin katıldığı seçimler olması nedeniyle bu seçimler partilerin genel oy toplam ve oranını vermektedir. Bu nedenle il genel meclisleri seçimi ayrı bir önem taşımaktadır.

Yerel yönetimler içinde en etkin olanı belediyelerdir. Kent yaşamının yönlendirilip denetlenmesi için belediyeler çok önemli yetkilerle donatılmıştır. İşte bunun içindir ki belediye başkan ve meclis üyelerinin seçimi, burjuva partilerinde büyük tartışmalar yaratmaktadır. Büyük burjuva partilerinde yapılan ön seçimlerdeki kavganın nedeni bu noktada yatmaktadır. Burjuvazi tıpkı merkezi siyasi iktidarda olduğu gibi yerel yönetimlerde de en küçük bir demokratik açılıma tahammül edememektedir.

KENTLERİN ÖNEMİ

Kapitalist toplumlarda büyük kentler, aynı zamanda büyük sanayi merkezleridir. Tarımsal üretimin de temel gereksinimleri olan traktörden zirai ilaçlara kadar tüm sanayi girdileri kentlerde üretilmektedir. Bu nedenle sosyal ilerlemenin dinamizmi kentlerde yaratılmaktadır.

Kentlerin önemli bir diğer niteliği de, kapitalizme karşı mücadelenin yönlendirildiği ve toplumların geleceğinin hazırlandığı mücadele alanları olmasıdır. Çünkü işçi sınıfı büyük çoğunluğuyla kentlerde yaşamaktadır.

İşte bu iki temel nedenden dolayı burjuvazi için kentler, sömürülerini en üst düzeye çıkarmak ve işçi sınıfı hareketini her yönden kontrol altına alabilmek için büyük önem taşımaktadırlar.

İşçi sınıfı için ise kentler, burjuvazinin sömürüsünü mümkün olduğunca sınırlamak ve sömürüsüz toplum için birliğini pekiştirerek, ittifakları için gerekli ortam ve düzeyin hazırlandığı mücadele alanlarıdır.

KENT YÖNETİMLERİ NE İŞE YARAR?

Burjuvazi merkezi siyasi iktidarı elinde tutarak, sınıfsal çıkarlarını geliştirip, yönlendiriyor. Ancak burjuvazinin kentlerde geliştirdiği sanayileşmenin gereksinimlerini daha yakından gözlemek ve karşılayabilmek için, işçi sınıfı hareketinin daha alt düzeylerde kontrolu için, sömürüyü artırabilmek ve mümkün olduğunca en üst düzeylere çıkarabilmek için, ve nihayet kentlerde kendisine ayrıcalıklı bir yaşam sağlayabilmek için önlemler almak üzere yerel yönetimlere gereksinimi vardır.

Türkiye'deki toplam belediyelerin %62 sinin sanayi burjuvazisinin serpilip geliştiği 1950 ila 1975 yılları arasında kurulmuş olmasının en önemli nedenlerinden biri burjuvazinin bu gereksinimlerini karşılamaktır.

BURJUVAZİ KENT YÖNETİMLERİ ELİYLE ASGARİ YAŞAM KOŞULLARINI OLUŞTURMAKTADIR

Kent yönetimleri yani belediye yönetimleri eliyle burjuvazi işçi ve emekçilerin asgari yaşam koşullarını oluşturmaktadır. Bu, burjuvazinin her alandaki sömürüsünü en üst düzeylere çıkarmasının da bir diğer yoludur. İşçi ve emekçiler için yaratılacak asgari yaşam koşulları; konut, beslenme, ulaşım, aydınlanma ve enerji, sağlık, kültür, sanat vb. alanlarda belirlenmektedir.

Bu alanlardaki sorunlar ise işçi ve emekçilerin bitmeyen dertleridir.

Patron için işçi, bugünden yarına sağ ve ayakta kalması gereken bir üretim gücüdür. Bu nedenle, işçinin ve ailesinin bugünden yarına sağ ve ayakta kalabilmesi amacıyla, ama sadece bunun için belirli bir ücret ödenir. Bunun için de işçi ve emekçilerin asgari yaşam koşullarının açık seçik belirlenmesi gerekir. Örneğin sağlık koşullarına uygun bir konut yerine gecekondu çok daha az maliyetli, ya da kirası çok daha düşük olan bir barınaktır. O halde gecekondunun yasallaşması gerekir. Kamu arsaları üzerine kurulan gecekonduların teşviki ve yasallaştırılmasının nedeni budur. Ama, işçiler ve emekçiler için daha az

maliyetli bir barınak temin etmektir. Bu nedenle tüm büyük kentlerin çevresi gecekondularla dolmuştur.

İşçi - emekçi semtlere, yol, su ,elektrik, vb. hizmetlerin götürülmemesi ya da çok niteliksiz ve yetersiz götürülmesi de aynı amaca yöneliktir.

Sebze ve meyva halleri belediyelerin kontrolunda olmasına karşın aracıların vurgunlarının önlenebilmesi için en küçük bir tedbir alınmamaktadır.

Her türlü gıda maddelerinin ve ulaşım hizmetlerinin tarifeleri belediyelerce saptanır. Bu konuda da belediyelerin önlemler alması bir yana, küçük esnaf ve seyyar satıcıları sözde denetlemekten öte hiç bir etkin eylemleri görülmemiştir.

Kısaca burjuvazi kent yaşamının her alanında işçi ve emekçilerin sömürülmesini artırabilmek ve en üst düzeylere çıkarabilmek için gerekli sömürü ağını kurmuştur. Bugünkü yapılarıyla belediyeler bu sömürü ağını denetleyip yönlendiren kurumlardır.

Bu suretle her alanda kentlilerin sosyal ve ekonomik durmalarına göre yaşam düzeyleri belirlenmektedir. En önemlisi de en asgari yaşam koşulları belirlenmektedir. Belirlenen bu asgari yaşam düzeyi, asgari ücretin de saptanmasında etkili olmakta, işçi ve emekçilerin sömürülebilmesinin en üst sınırlarını belirlemektedir.

KENT YÖNETİMLERİ, KENTSEL MAL VE HİZMETLERDEN BURJUVAZİYE ÇIKAR SAĞLAMAKTADIR

Kentsel malların başında kent toprağı geliyor. Burjuvazi kent toprakları üzerindeki mülkiyetine dayanarak kentlerin büyüme hızıyla orantılı olarak durmadan artan bir rant (topraktan elde edilen gelir) kazanmaktadır.

Kentlerin gelişmelerinin yönlendirilmesi imar planları yoluyla belediye meclislerinde saptanmaktadır.

Saptanan bu imar planlarına bağlı olarak belediyeler eliyle yapılan yol, dağıtılan su ve elektrik, kanalizasyon, vb. alt yapı hizmetleri ile otobüs vb. taşımacılık hizmetleri kent toprağındaki rantı durmadan artırmaktadır. İşçilerin emekçilerin ödedikleri vergilerle yapılan tüm bu hizmetler, kent toprağının mülkiyetini elinde bulunduran burjuvazinin ve öteki mülk sahiplerinin sömrülerini ve çıkarlarını durmadan geliştirmektedir.

Bugün büyük kentlerdeki konut maliyetlerinin en büyük dilimi (bazen üçte bire kadar çıkıyor) arsa fiyatıdır. Bu nedenle de durmadan artan konut maliyetleri ve buna bağlı olarak dayanılmaz düzeylere fırlayan konut kiralarının temel nedeni kent arsaları üzerindeki durmadan artan ranttır.

Konutta olduğu kadar ulaşımda, beslenmede, sağlık, kültür - sanat, spor vb. tüm alanlarda hizmetler burjuvaziye ve öteki varlıklı sınıflara yönlendirilmekte, işçi ve emekçi sınıfların olabildiğince en yüksek sömürü ve baskı altında tutulması sağlanmaktadır.

KENT YÖNETİMLERİ VARLIKLI SEMTLERE AYRICALIKLI HİZMET GÖTÜRMEKTEDİR

Kentlerdeki yol, su elektrik, kanalizasyon, park ve bahçeler belediyeler tarafından yapılmakta, üretilmekte ve dağıtılmaktadır. Gene kent içi toplu taşımacılık belediyeler tarafından yapılmaktadır.

Burjuva elinde olan kent yönetimleri bu hizmetleri varlıklı kişilerin oturdukları semtlere ayrıcalıklı bir biçimde götürmektedir. Bazı işçi ve emekçi semtlerinde yol bile yokken bu semtlerin yolları kat kat asfaltlanmaktadır. Elektrik ve su gibi sorunları yoktur. Bu semtlere otobüs ve benzeri toplu ulaşım hizmetleri en yoğun bir biçimde yapılmaktadır.

Bu semtlerdeki cadde ve sokakların temiz tutulmasına ayrıca özen gösterilmektedir.

Büyük kentlerde gene bu semtlere havagazı şebekesi döşenmiş böylece de mutfak gereksinimleri için enerji sorunu ortadan kaldırılmıştır.

Kabaca burjuvazi kent yaşamı için tüm gereksinim alanlarında belediye olanaklarını kendi oturduğu semtlere seferber etmiştir.

KENT YÖNETİMLERİ ELİYLE BURJUVAZİ İŞÇİ VE EMEKÇİ SINIFLARIN MÜCADELESİNİ SAPTIRMAKTADIR

Bugünkü kent yönetiminin bir diğer önemli yanı da, burjuvazinin enflasyonist ekonomi politikasına dayanak teşkil etmesidir. Bilindiği gibi, enflasyon, temelde işçi ve emekçilerin çeşitli mücadelelerle elde ettikleri kazanımların, fiyatların yükseltilmesiyle geri alınmasıdır. Örneğin, toplu sözleşmelerle elde edilen ücret zamları, fiyatlar yükseltilerek (enflasyonla) geri alınmakta, hatta bu yolla ürettiği değerden aldığı payda, gerçek ücretlerde, bir azalma gerileme bile sağlanabilmektedir.

Ama öte yandan, bu enflasyonist politika, kentsel rantları da aynı oranda yükseltmektedir. Burjuvazinin kentlerdeki müttefikleri içindeki bazı orta sınıfların elindeki küçük birikimlerin, erimesi kentsel rantların ve spekülatif kazançların büyümesiyle kısmen de olsa dengelenmektedir. Kentsel rant ve spekülatif kazançlar bilinçsiz işçi emekçi kitlelerde yeni güvence özlem ve umutları yaratmaktadır. Aslında ücretlerin sağlaması gereken güvence, böylece terkedilmekte ve güvence, bir arsa alıp satmak, bir minibüs sahibi olmak, bir bakkal dükkanı açmak gibi yollarla spekülatif alanlarda aranmakta veya böyle bir yanlış bilinç diri tutulmaya çalışılmaktadır. Bu yeni özlem de, ücretlerin yükseltilmesi için oluşacak toplumsal baskının saptırılmasını, ya da törpülenmesini sağlamaktadır. Kısacası, mülk sahibi bazı orta sınıflara toplumun kentte oluşturduğu rantlardan ve öteki spekülatif kazançlardan verilen payların yarattığı vurgun umudu, gerçek toplumsal güvencenin yerini almaktadır. Böylece toplumun büyük bir kesimine karşı egemen sınıfların yürüttüğü sömürü politikası kitlesel bir destek sağlamaya ve işçi emekçi sınıfların mücadelesini zayıflatmaya çalışmaktadır.

İşte bütün bunlardan dolayı burjuvazi yerel yönetimlerdeki kesin hakimiyetini sürdürme mücadelesi içindedir. Bu konuda en küçük bir demokratikleşmeye tahammülü yoktur. Bu nedenle seçimler öncesi burjuva partilerinde önemli kapışmalar olmakta, büyük mücadeleler verilmektedir.

BELEDİYE YÖNETİMLERİNİN DEMOKRATİKLEŞTİRİLMESİ MÜCADELESİ

İşçi ve emekçilerin merkezi siyasi iktidar için mücadelesinde yerel yönetimlere sahip olma mücadelesi de giderek hayati bir önem kazanmaktadır. Burjuvazinin sömürü ve saldırılarının kısmen de olsa kısıtlanıp daraltılabilmesi için yerel yönetimlerin işçi ve emekçilerin eline geçmesi olanaklıdır. Bunun için mücadele bir çok bakımdan önem kazanmaktadır. İşçi ve emekçilerin yaşamının iyileştirilmesi için alınabilecek önlemlerin yanı sıra faşizmin kitle tabanının dağıtılması içinde yeni olanaklar ortaya çıkacaktır. Kitlelerin somut kazanımları faşist demogojinin etkisini kıracaktır. Pekçok alandaki burjuvazinin sömürü ve saldırısı ortaya çıkarılıp, bunlar için mücadele çok daha somut hale getirilebilecektir.

Bütün bunlardan da önemlisi siyasi iktidar için mücadelede işçi ve emekçi kitleler büyük deneyimler kazanacaklardır. Çünkü işçi ve emekçilerin elindeki yerel yönetimler aldıkları kararları hayata geçirebilmek için kitleleri seferber edecek ve yapılabilecek işler kitlelerin bu ısrarlı mücadelesiyle gerçekleştirilecektir. Yerel yönetimler eliyle kitlelerin böylesi mücadelelere sokulması onların bilinçlenip örgütlenmelerini hızlandıracaktır.

Bu seçimler geçmişteki mahalli seçimlerden daha ileri düzeyde olmak üzere yeni ve somut olguları ortaya çıkarmıştır.

partili,çark başak'ın en iyi muhabiri,en iyi dağıtımcısı ve en iyi okuyucusudur.

«60. Yılda Ekim Devrimi ve Türkiye Toplantısı» Yapıldı

Büyük Ekim Devrimi 1917'den beri her yıl sosyalist ülkelerde ve kapitalist ülkelerde işçi sınıfı partileri tarafından kutlanıyor. Milyonlarca işçi ve emekçinin katıldığı kutlamalar sosyalizmin ve bilimsel sosyalizme inananların gücünü ortaya koyuyor. Gücüne güç katıyor. Bununla birlikte Büyük Ekim Devriminin kutlanmadığı faşist gerici iktidarların egemen olduğu ülkeler de var. Ya da göstermelik mesajlarla diplomasinin gereklerini yerine getirmekten başka bir amaca hizmet etmeyen kutlamalar var. Türkiye'nin Büyük Ekim Devrimine ilişkin kutlamaları şimdiye dek bu türden diplomasi kutlamaları idi. Türkiye İşçi Partisinin 6 Kasım 1977 gecesi Spor ve Sergi Sarayında binlerce kişiyle birlikte kutladığı Büyük Ekim Devrimi'nin 60. yıldönümü Türkiye'de gerçek anlamda yapılan ilk kutlama idi. Bu kutlama yurdumuzda verilmekte olan Bağımsızlık, Demokrasi, Sosyalizm mücadelesi bakımından önemli bir adımdır ve bu adımı TİP atmıştır.

Büyük Ekim Devrimi'nin 60. yılı tüm dünyada ve Sovyetler Birliği'nde görkemli törenlerle kutlandı. Bu törenlere TİP Genel Başkanı Behice Boran ve TİP Genel Sekreteri Nihat Sargın da katıldı.

Dünyadaki tüm işçi sınıfı partilerinin temsilcilerinin katıldığı kutlama törenlerinde hazır bulunan TİP Genel Sekreteri Türkiye'deki kutlama toplantısı için geri döndü. 60. yılında Büyük Ekim Devrimi ve Türkiye toplantısını açış konuşmasından sonra Nihat Sargın TİP Genel Başkanı Behice Boran'ın toplantıya gönderdiği mesajı okudu:

TİP Genel Başkanı Behice Boran'ın Sovyetler Birliği'nden, 60. yılında Büyük Ekim Devrimi ve Türkiye toplantısına gönderdiği mesaj aşağıdadır:

Arkadaşlar!

Dünyanın her ülkesinde insanlar, Türkiye'de sizler, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'nde ben ve daha yüz milyonlar, tarihin en büyük devriminin 60. yıldönümünü anmak ve kutlamak için bir araya geldik. Bu vesileyle birlikteliğimizi ve birliğimizi ta içimizden, ta derinden duyup tazelemek için toplandık. Dünyanın karanlık, gerici ve baskıcı sömürgen güçlerine karşı, emperyalizme ve faşizme karşı uluslararası dayanışmamızı simgelemek için bir araya geldik, toplandık.

«Dünya tarihinin en büyük devrimi» sözü, bir övgü sözü olmaktan çok öte mutlak bir gerçeğin ifadesidir. Ekim Devrimi «büyük» sıfatını tam haketmiş bir devrimdir. Büyük Ekim Devrimi bir toplumun, bir ulusun sınırlarıyla sınırlı bir devrim değildir. Tüm insan toplumlarının tarihsel aşamalardan geçen evriminde kapitalizmden sosyalizme ilk başarılı, kalıcı sıçrayışı gerçekleştirmiştir Büyük Ekim Devrimi. Sosyalizmin pratikte, somutta ilk gerçekleştirilişinin ve daha ileri evrelere doğru geliştirilişinin yollarını açmıştır.

Büyük Ekim Devrimi'nin tarihsel önemi kapitalizmden sosyalizme diyalektik sıçrama olmasıyla da sınırlı değildir. Binlerce yıldır sürüp gelen meta üretiminin, sömürüye dayalı sınıflı toplumların sona erdirilmesinin; insanın insanı sömürmediği sınıfsız toplumlar çağının başlatılmasının devrimidir Büyük Ekim Devrimi. Feodalizmden kapitalizme geçişte olduğu gibi, bir tür sömürü düzeninden ve sınıflı toplumdan bir başka tür sömürü düzenine ve sınıflı topluma geçiş değildir. Sömürüsüz ve sınıfsız ilkel toplumdan sınıflı sömürü düzenlerine geçişin, binlerce yıl sonra çok üst toplumsal evrim düzeyinde olumsuzlanmasıdır; binlerce yıllık bir tarih sayfasının kapanıp bir yenisinin açılışıdır.

Büyük Ekim Devrimiyledir ki sosyalizm dünya tarihi sahnesinde yerini aldı, kapitalizmin karşısına dikildi. O andan itibaren kapitalizm dünyanın gidişini belirleyen, yönlendiren tek güç olmaktan çıktı. İnsanlığın toplumsal evriminde en ileri aşama olmaktan da çıktı. Bugün dünya tarihinin akışını yönlendiren güç, Sovyetler Birliği'nin başını çektiği dünya sosyalist sistemi ve dünya işçi sınıfı hareketidir. Toplumsal evri-

GENEL SEKRETER NİHAT SARGIN

min en ileri aşaması da sosyalizmdir. Bu gelişmelerin ve atılımların başlatıcısı 1917 Büyük Ekim Devrimi'dir.

Toplumsal evrimde yeni nitel bir aşamaya sıçrayışı sağlamanın yanısıra, Büyük Ekim Devrimi sosyalizmin teorisine ve pratiğine de yaşamsal önemde katkılarda bulundu. Sosyalist devrim ve sosyalizme geçiş için önce gelişmiş kapitalizm aşamasından geçmenin zorunlu olmadığı devrimin önderi Lenin tarafından teoride açıklandı, hareketin kazandığı başarılarla da pratikte kanıtlandı. Dünyanın altıda birini oluşturan top-

raklar üzerinde, kimisi toplumsal evrimin alt aşamalarında bulunan yüzü aşkın ulus ve etnik topluluktan çağdaş, her bakımdan ileri, eşit şartlar içinde bütünleşmiş bir sosyalist toplum ve devlet yaratıldı.

Böylece dünya nüfusunun çoğunluğunu oluşturan, çeşitli ölçülerde emperyalizmin boyunduruğu altına girmiş geri toplumlar için gerçekçi umut kapıları sonuna kadar açıldı. Sosyalizmi son hedef alan, kapitalist aşamayı, içinde bulundukları durumlara göre tümüyle veya bir ölçüde atlayan bir doğrultuda hızla gelişebilirler, geriliklerini kapatarak çağdaş ileri toplumlar safına ulaşabileceklerdi artık!

Büyük Ekim Devrimi ve önderi Lenin başarılan sosyalist devrim ve dünya işçi sınıfı hareketiyle ulusal kurtuluş hareketleri arasındaki doğal ittifakı da gün ışığına çıkardı. Lenin ulusal kurtuluş hareketlerinin devrimci ve demokratik özüne, potansiyeline büyük önem verdi ve bu hareketlerde anti-emperyalist ve anti-kapitalist hedeflerin üst üste çakışmasının kaçınılmazlığını belirtti. Ulusal kurtuluş hareketleri dünya devrimci sürecinin bir parçasıydı.

Bu gerçekler saptanıp açıklanmakla kalınmadı. Ulusal kurtuluş hareketleriyle fiilen ittifaklar kurmak ve bu hareketlere yardımda bulunmak benimsendi ve uygulandı, bugün de uygulanıyor. Bu yardımlardan ilk yararlanan ülke Türkiye oldu.

Türkiye yenilmişti. Türkiye parçalanmıştı. Türkiye işgal edilmişti. Dünyada hiç dostu kalmamış gibiydi. Sonra, bu ters şartlara boyun eğmeyenlerin Anadolu'nun kıraç topraklarında yeni bir ulusal devlet oluşturmalarının ilk yılında, Büyük Ekim Devrimi'nin genç Sovyet Devletiyle ilişkiler kuruldu. İlişkiler gelişti ve bir yıl sonra, Mart 1921'de dostluk ve saldırmazlık andlaşması imzalandı. Büyük miktarlarda altın, silah ve cephane yardımı başladı. Genç Sovyet Devleti bu nesnelere kendisinin en fazla ihtiyacı olduğu bir zamanda onları ulusal kurtuluş savaşımıza sunuyordu. Batılı emperyalist devletler Sovyet topraklarına ordular göndermiş, dört bir yandan cephe açarak savaşı başlatmıştı. Sovyet halkları hem bu dış düşmanlara karşı, hem iç düşmanlara karşı amansız savaşıyordu. Bu şartlarda bize cömertçe yapılan yardımlar sosyalist devrimle ulusal kurtuluş hareketi arasındaki ittifakın, emperyalizme karşı dayanışma ve birliğin somutlanışıydı. Bu ittifakla Anadolu'daki genç Türk devletinin doğu sınırları da güvence altına alınmış oluyordu.

Sovyet yardımının ve ittifakının yararları bundan da ibaret değildi. Büyük bir politik önemi vardı. Anadolu'da oluşturulan politik örgütlenmenin ve iktidarın devlet olarak resmen ilk tanınması, politik ve moral yalnızlıktan kurtulmasıydı. Bu yardımların, ittifakın, devlet olarak tanınmanın olumlu moral etkileri ise tartışmaya gerek göstermeyecek kadar açıktır.

Ulusal kurtuluş savaşının sona etmesinden ve Cumhuriyetin ilanından sonra da 1938'lere kadar olan dönemde Sovyetler Birliği ile dostluk Türk dış politikasının temel taşı oldu. Ne var ki, bu dönemde dahi Türkiye egemen sınıf ve çevreleri bu dostluğu iki devlet arasında resmi düzeyde tutmaya, halka yansıtmamaya özellikle dikkat etti.

Türk burjuvazisi sosyalizmden, işçi emekçi kitlelerde filizlenen ilerici, demokrat, sol fikirlerden ve akımlardan korktu. Hiç bir zaman dışına çıkmadığı emperyalist-kapitalist ilişkiler ağını 1938'den sonra giderek sıkıladı ve 1940'ların ikinci yarısında ve sonrasında açık ve kesin emperyalist devletlerin safında yer aldı, ülkenin kapılarını dış güçlere ve yabancı sermayeye açtı. Türkiye kapitalist gelişme yolunu seçti. Bugün dışa bağımlı geri Türkiye kapitalizminin başa çıkamadığı sorunlar, içinde bocaladığı bunalım bu seçeneğin sonuçlarıdır.

Bunalım içinde çalkalanan yalnızca Türkiye değildir. En gelişmiş, ileri kapitalist ülkeler de 1973'ten beri ağırlaşan bir bunalımdan tüm çabalarına rağmen kurtulamıyorlar. Kurtulamıyorlar, çünkü derdin kaynağı yapısaldır, kapitalist düzendir. Kapitalist dünyanın ve o dünya içinde Türkiye'nin önünde kurtuluş için tek bir seçenek var: Sosyalizm. İşsizlikten, enflasyondan, pahalılıktan, yoksulluktan, kara cehaletten, bütçe ve dış ticaret açıklarından ve daha binbir ekonomik/sosyal sorundan kurtuluşun yolu olan sosyalizm.

RUHİ SU, DOSTLAR KOROSU EŞLİĞİNDE

Ergeç tüm ülkeler sosyalizm yoluna gireceklerdir. Ama bu kolay olmayacaktır, kendiliğinden hiç olmayacaktır. Tüm ilerici, demokrat, sol, sosyalist güçlerin emperyalizme ve işbirlikçisi faşizme karşı tutarlı, sebatlı, cesur mücadelesiyle ancak bu yol açılacak, sosyalizme doğru sağlam adımlarla ilerlenecektir. Yarınlar sosyalizmindir, yarınlar bizimdir!

Saygı ve selam Büyük Ekim Devrimine,

Saygı ve selam Ulusal Kurtuluş Savaşımıza,

Saygı ve selam hepinize Büyük Ekim Devrimi'nin ülkesinden!

60. yılında Büyük Ekim Devrimi ve Türkiye toplantısı için Sovyetler Birliği'nden geri dönen TİP Genel Sekreteri Nihat Sargın'ın konuşmasının bir bölümü aşağıdadır:

Sevgili arkadaşlar, aziz dostlarım;

Sovyetler Birliği Barış Komitesi'nin çağrısı olarak Büyük Ekim Devrimi'nin 60. yıldönümü toplantı ve törenlerine katılmak üzere Genel Başkanımızla birlikte gittiğimiz Sovyetler Birliği'nden bu toplantıda hazır bulunabilmek için, seyahatimi kısa keserek henüz dönmüş bulunuyorum.

Sadece çağımızın değil, bütün çağların en büyük devrimi olan Büyük Ekim Devrimi'nin 60. yıldönümü toplantı ve törenlerine, devrimin yapıldığı ülkede katılabilmiş olmaktan büyük kıvanç duymaktayım. Sovyetler Birliği Barış Komitesi yetkilileri ve tüm diğer dostlarımıza bu olanağı bize vermiş olmalarından ve gösterdikleri büyük ko-

SERGİDEN BİR GÖRÜNÜŞ

nukseverlikten dolayı huzurlarınızda teşekkür ederim.

Bu toplantımızı öğrenen Sovyetler Birliği Barış Komitesi yetkilileri toplantıda hazır bulunanlar ve onlar aracılığıyla tüm barışsever halkımıza selamlarını ve iyi dileklerini, sömürüsüz bir dünyada barış içinde kardeşçe yaşama için mücadelede başarı dileklerini iletmemi istediler. Bir haftadır Sovyetler Birliği'ndeki toplantı ve törenlerde hazır bulunan Genel Başkan Boran arkadaşımız da toplantıya katılan tüm konuklarımıza ve arkadaşlrımız selam ve saygılarını sundu.

Her iki dileği saygıyla iletirim.

Katılabildiğim toplantılarda konuşan, dünya sosyalist sisteminin, kapitalist ülkeler işçi sınıfı ve geri kalmış ülkelerdeki milli kurtuluş hareketinin, dünyamızın bu üç temel devrimci gücünün en yetkili temsilcilerinin altını çizerek belirttikleri üzere Büyük Ekim Devrimi, hepsinin ortak bileşeni, yollarını aydınlatan ışık olmakta, her anılışında ve kutlanışında güçlerini daha bilemekte ve pekiştirmektedir.

Selam dünyanın aydınlık geleceğine.

TİMUR SELÇUK

60. yılında Büyük Ekim Devrimi ve Türkiye toplantısına katılan binlerce ilerici, demokrat, yurtsever ve sosyalist Büyük Ekim Devrimine yaraşır bir coşku ve disiplin örneği gösterdiler. «Faşizme geçit yok», «Yaşasın Sosyalizm», «Sosyalist Türkiye» sloganlarının büyük bir coşkuyla tekrarlandığı toplantıda sloganların tekrarlanmasında tam bir uyum vardı. Toplantı duvarlarındaki «Yaşasın işçi sınıfının ulusal ve uluslar[illegible] birliği», «Selam Büyük Ekim Devrimi[illegible]» dövizlerinin anlamına uygun bir [illegible]de dünyadaki tüm sosyalistlerin marşı [illegible]NASYONAL ile başladı. Enternasyonal [illegible]ti. Toplantı salonunda sosyalizmin insanlara getirdiği kazanımları açıklayan bir sergi de hazırlanmıştı.

RAHMİ SALTUK

TİP'in düzenlediği toplantıya izleyici olarak bazı siyasi parti, demokratik kitle örgütü temsilcileri ve birçok düşün ve sanat adamı katıldılar. Ayrıca konuşmacı ve sanatçı olarak da sırayla aşağıdaki isimler katıldılar:

AZİZ NESİN (Türkiye Yazarlar Sendikası Genel Başkanı)

MAHMUT DİKERDEM (Barış Derneği Başkanı)

RUHİ SU (Sanatçı)

TİMUR SELÇUK (Sanatçı)

SUPHİ KARAMAN (Tabii Senatör)

DİNÇER DOĞU (TİP Başkanlık Kurulu üyesi, kimya işçisi)

RAHMİ SALTUK (Sanatçı)

GENCO ERKAL (Sanatçı)

Ayrıca devrimci marşlarla TİP korosu ve Artvin Halk Oyunları ile İşçi Kültür Derneği toplantıyı zenginleştirdiler.

Konuşmasında sosyalizmin yarattığı yeni insana ve devrime olan inancına değinen Türkiye Yazarlar Sendikası Başkanı Aziz Nesin'in konuşmasının bir bölümü aşağıdadır:

„Bugüne dek Ekim Devrimi'ni Türkiye'de kutlamak yalnızca devlet ileri gelenlerinin tekelindeydi. Yani bu, devlet adamı olarak onların görevlerinin bir parçasıydı. Başkaları kutlayamazdı devrimi. Biz bugün iki şeyi bir arada kutluyoruz. Birincisi, Ekim Devrimini kutluyoruz. İkincisi, işçi sınıfı olarak, işçi sınıfının aydınları olarak Ekim Devrimini kutlayabilir düzeye gelmiş olmamızı kutluyoruz.

GENCO ERKAL

Ekim Devrimi'nin, ilk sosyalist devrimin, komşu bir ülkede olması, egemen sınıfların sosyalistleri karalamalarına, onları dışa bağımlı olarak göstermelerine ve bu şek[illegible]'de sosyalistlerin halktan soyutlanmalarına olanak tanımıştır Türkiye açısından. E[illegible]men s[illegible]fların bizleri nasıl görmek ve göstermek [illegible]dikleri eski kuşaklar çok daha iyi bilir. O dönemleri yaşayanlar olarak yeni k[illegible]yaklara belge bırakamamanın üzüntüsü içindeyiz.

AZİZ NESİN

Devrim gerçekleşecektir. Türkiye'de bizim kuşak bunu belki görür, belki görmez. Ama bizler, mutlaka gerçekleşecek olanı bugünden görmenin mutluluğu içindeyiz.!

Konuşmasında barış mücadelesinin çeşitli yönlerine değinen Barış Derneği Başkanı Mahmut Dikerdem, kendisine bu toplantıya katılma olanağı veren TİP'ne teşekkür ederek başlayan konuşmasında özetle şunları söyledi:

MAHMUT DİKERDEM

1917 Devrimi dünyayı sarsmakla kalmadı, aynı zamanda onu değiştirdi. Ekim Devrimi ile ilk kez, ezilen çoğunluk, azınlığın iktidarına son verdi. Devrimin büyük önderi Lenin'in deyimiyle, Ekim Devrimi, milyonlarca insanı, emperyalizmin kıskacından kurtardı.

60 yıl öncesinin o unutulmaz günlerinde, ezilen işçiler ve emekçiler, sömürüyü, kölelik kalıntılarını yoketmek üzere birleşmişlerdi. Ama onları birleştiren bir hedef daha vardı: Emperyalist savaşa son vermek. Barış, Ekim Devrimi'nin varmak istediği ilk amaçlardan biri oldu. Çünkü, sosyalizmin özünde barış kavramı vardır.

Dikerdem daha sonra günümüz dünyasının barış sorunlarına değindi. Dikerdem barıştan yana güçlerin çığ gibi büyümesinde sosyalizmin, sosyalist sistemin katkılarını dile getirdi. Dikerdem, daha sonra haklı savaşlarla emperyalist savaşlar arasında ayırıma işaret etti.

Sosyalizmin barış çağrısının «pasifist» bir anlam taşımadığını vurguladı. Dikerdem, bunun örneği olarak da, Büyük Ekim Devrimi'nin, barış çağrılarından sonra Türkiye'nin haklı kurtuluş savaşında ona olanca des-

tiği göstermesini verdi. Barışın, haklı kurtuluş savaşlarının desteklenmesini hiç bir şekilde dışlamayacağını sözlerine ekledi ve sözlerini şöyle tamamladı:

Başta işçi sınıfı olmak üzere tüm emekçilere, kendilerini sömürüsüz ve savaşsız yeni bir dünyaya adamış tüm barışseverlere Büyük Ekim Devrimi'nin 60. yılı kutlu olsun.

Büyük Ekim Devrimi ve Ulusal Kurtuluş savaşlarına değinen tabii senatör Suphi Karaman'ın konuşmasının bir bölümü aşağıdadır:

SUPHİ KARAMAN

Ekim Devrimi, sömürüsüz bir toplumun kurulması için, burjuvazinin egemenliğinin yıkıldığı büyük bir toplumsal olaydır. Bu devrim, aynı 1789 Devrimi gibi, tarihin gelişimi içinde önemli dönemeç noktalarından biri olmuştur. 1917 Devrimi, Türkiye'de başlayan ulusal kurtuluş savaşı ile birlikte çağımıza damgasını vurmuştur.

1917'de devrimci stratejide yeni bir çığır açıldı. Nesnel koşullarda, büyük kitleleri sosyalist devrime kazanma, işçi sınıfının peşinden sürükleme olanağı doğdu. Devrimci hareket, bu yeni gerçeklere ayak uydurarak amaca yaklaşıyordu. Artık, burjuva iktidarına muhalefet değil, iktidarı almaktı söz konusu olan. Ekim Devrimi sonucunda büyük bir ülkede ezilmişlerin, işçilerin ve köylülerin iktidarı doğdu.

Bugün yeryüzünde nüfusun üçte biri, sosyalist sistemde yaşıyor.

Görevimiz, teorinin ve dünya pratiğinin örneklerini yerinde bir biçimde kullanarak amaca ulaşma sürecini çabuklaştırmaktır. Selam ulusal kurtuluş savaşlarına, selam Büyük Ekim Devrimi'ne.!

Kimya işçisi ve TİP Başkanlık Kurulu üyesi Dinçer Doğu konuşmasında sosyalizmin somut olarak işçi ve emekçilere ne getirdiğine işaret etti. Çeşitli örneklerle süslenen konuşmasına şöyle başladı:

Ben bu büyük ve şanlı olayın, Ekim Devrimi'nin tarihçesini anlatmayacağım. 60 yıl içerisinde sosyalizmin emekçi kitlelere neler getirdiğini bazı örneklerle anlatmaya çalışacağım. Bunları yerinde izlemiş bir kişi olarak yapmaya çalışacağım.

Sosyalizmin insan yaşamını, insanın çalışma ortamını, insan yeteneklerini geliştirdiğini, bunun için tüm olanaklarını seferber ettiğini söyleyerek sözlerini şöyle sürdürdü:

DİNÇER DOĞU

Bir işçi olarak aydınlarımızdan bir talepte bulunuyorum: Teorinin önemi belli. Ancak sosyalizmin geniş emekçi kitlelere getirdiği somut kazanımları yine geniş emekçi kitlelere anlatmak için görev başına. Halk için devrim anlayışından vazgeçelim, halkla birlikte ve halkın örgütlenmesini sürdürerek devrimci mücadeleye katkıda bulunalım. Bu aydınlarımıza düşen büyük bir görevdir.

60. yılında Büyük Ekim Devrimi ve Türkiye toplantısına mesajlar yoluyla katılmalar da oldu. TİP'in çağrı yaptığı aşağıdaki örgüt ve kişilerden mesajlar geldi.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz, Basın İş Sendikası Genel Başkanı Burhan Şahin, Hürcam İş Sendikası Merkez Yürütme Kurulu adına Genel Başkan Feridun Artuş, Keramik İş Sendikası Yürütme Kurulu, Ege Üniversitesi Fen Fakültesi Dekanı Abdullah Kızılırmak, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Başkanı Teoman Öztürk, Tüm Öğretim Üyeleri Derneği Genel Başkanı Gencay Şaylan, Tüm Memurlar Birleştirme ve Dayanışma Derneği Genel Başkanı Erhan Tezgör, Tüm Teknik Elemanlar Birleştirme ve Dayanışma Derneği Genel Başkanı Aykut Göker, Devrimci Gençlik Dernekleri Federasyonu adına Hürcan Türkmen, Pahalılıkla ve İşsizlikle Mücadele Derneği Genel Başkanı İmam Budak, Kurtuluş Sosyalist Dergi adına İsmail Ayçiçek, İstanbul Tabip Odası Yönetim Kurulu adına Dr. Şakir Derkut, Elektrik Mühendisleri Odası İzmir Şube Başkanı Ergun Elgin, Kimya Mühendisleri Odası Ege Şube Başkanı Beno Kuryel, Ziraat Mühendisleri Odası İzmir Bölge Şube Başkanı Çetin Selçuk, Devrimci Sanatçılar Derneği İstanbul Bölge Temsilciliği, Ankara Sanat Tiyatrosu, Dostlar Tiyatrosu, Fatih Şehir Tiyatrosu çalışanları, İşçi Kültür Derneği Genel Yönetim Kurulu, Yerköy Töb-Der Şube Başkanı Ali Akgül, Kuzey Kafkasya Kültür Derneği Yönetim Kurulu adına Başkan Fahri Huvaj, Orhan M. Arıburnu, Emin Değer.

Fotoğrafı ve sesiyle Lenin

Toplantıda sözü edilmesi gereken diğer bir nokta slayt makinası ile zaman zaman duvara büyük boyutta düşürülen Lenin resmi ve toplantının sonunda mikrofondan duyulan Lenin'in sesi idi. Büyük Ekim Devriminin yaratıcısı SBKP önderi Lenin'in de bu anlamda katıldığı toplantı, partililerin ve tüm izleyicilerin hep bir ağızdan söyledikleri Enternasyonal ile son buldu.

İŞÇİ KÜLTÜR DERNEĞİ
ARTVİN FOLKLOR EKİBİ

PARTİ KOROSU

60 Yıl Sonra Ekim Devrimi

Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin 60. yıldönümü bütün dünyada büyük törenlerle kutlandı. Türkiye'de de Partimiz «Ekim Devrimi ve Türkiye» konulu bir toplantı düzenleyerek, insanlık tarihindeki bu dönüm noktasını ülkemizde ilk kez değerlendirdi. İlerici basında Ekim Devrimi'yle ilgili çeşitli değerlendirmeler yer aldı. Partimizin düzenlediği toplantıya mesaj gönderen çeşitli siyasal kuruluşlar, demokratik örgütler ve ilerici aydınlar, Ekim Devriminin dünyamız ve Türkiye için taşıdığı önem üzerinde durdular. Gerek uluslararası düzeyde gerekse ülkemizde ilerici kamuoyunda Ekim Devrimi hakkında yapılan tüm değerlendirmelerin, bu devrimin insanlık tarihinde yeni bir çağı başlattığı noktasında birleştiğini söylemek mümkündür.

Ekim Devrimi'nin 60. yılı uluslararası ve yerli gericilik saflarında da çeşitli tepkilere yol açtı. Tüm dünyada ve ülkemizde gerici güçler Ekim Devrimi'nin tarihsel önemini gizlemek, 60. yıldönümünün yankılarını sınırlı tutmak için seferber oldular. Ne var ki bu büyük tarihsel olayın yıldönümünü sessizlikle geçirmek, ulusal bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizmden yana olan çok geniş güçlerin emperyalizme karşı dayanışmalarını dile getirmelerine kulakları tıkamak, gerici güçler için de mümkün değildir. Dünya burjuva basın organları, Ekim Devrimi'nin 60. yıldönümü dolayısıyla dünya sosyalist sisteminin, uluslararası işçi sınıfı hareketinin temsilcilerinin açıklamalarına geniş yer vermek zorunda kalmışlardır.

KAPİTALİZMDEN SOSYALİZME GEÇİŞ GÜÇLENEREK SÜRMEKTEDİR

Ekim Devrimi'nin bugün de bütün dünyada bu denli güçlü ve yığınsal bir yankı uyandırması nedensiz değildir. İnsanlık, Ekim Devrimi'nin başlattığı kapitalizmden sosyalizme geçiş yolu üzerinde giderek güçlenen adımlarla ilerlemeye devam etmektedir. İnsanlığı sömürüsüz bir dünyaya götürecek köklü dönüşümler yolunda daha ileri adımlar atıldıkça, Ekim Devrimi'nin insanlık tarihindeki etkilerinin daha güçlü bir biçimde duyulması kaçınılmazdır. 60. yıldönümünde Ekim Devriminin tarihsel anlamının bu ölçüde yığınsal bir biçimde kavranarak en geniş çevrelerde yankılanmasının temelinde, Ekim Devrimi'nin günümüzdeki güçlü mirasının canlılığı yatmaktadır.

EKİM DEVRİMİ'NİN EN GÜÇLÜ MİRASI: DÜNYA SOSYALİST SİSTEMİ

Sovyetler Birliği'nde gelişmiş sosyalist toplumun kuruluşu tamamlanmış, sosyalizmin yüksek aşamasının kuruluşuna doğru emin adımlarla ilerlenmeye başlanmıştır. Bu yıl yürürlüğe giren Sovyet Anayasası 60 yıllık sosyalizm uygulamasının emekçi halka getirdiği kazanımların en yüksek bir ifadesi olmaktadır. Öte yandan Ekim Devrimi'nin yarattığı temeller üzerinde oluşan dünya sosyalist sistemi günümüzde dünyanın gidişini belirleyici faktör haline gelmiştir. Dünya sosyalist sisteminin oluşması, sosyalist topluluk ülkelerinde sosyalizmin kesin zaferinin sağlanması ve kapitalizme geri dönüş olanaklarının ortadan kaldırılması, sosyalist ülkeler arasında kurulan ilişkiler sistemi, günümüze kadarki sosyalizm mücadelelerinin en büyük kazanımını oluşturmaktadır.

Kapitalist dünyada işçi sınıfı hareketinin ulaştığı olgunluk düzeyi de Ekim Devrimi'nin günümüze kadar gelen etkilerinin en önemli parçalarından biridir. İşçi sınıfının sendikal hareketi ulusal ve uluslararası düzeylerde güçlenmekte, giderek daha geniş yığınları kavramakta ve sendikal birlik yolunda güçlü adımlar atılmaktadır. Öte yandan işçi sınıfının politik hareketi, bilimsel sosyalizmi şaşmaz bir biçimde, ilkelerden hiçbir ödün vermeksizin uygulayan öncü partilerin mücadelesi sayesinde çağımızın en etkin güçlerinden biri haline gelmiştir. İşçi sınıfı partilerinin ortak ideolojik ve teorik hazinesi, sınıf mücadelesinin yeni kazanılan deneyimlerinden hareketle, bilimsel sosyalizmin evrensel ilkeleri temeli üzerinde sürekli olarak zenginleşmektedir. İşçi sınıfı partilerinin uluslararası sosyalizm davasına bağlılığı, enternasyonalizm ilkelerini her durumda hayata geçirmeleri, Ekim Devrimi'nin mirasının dayandığı en güçlü temellerden biridir.

Kapitalist dünyadaki demokrasi mücadeleleri de Ekim Sosyalist Devrimi'nin insanlık tarihi üzerindeki etkilerini giderek daha güçlü bir biçimde ortaya koymaktadır. Kapitalist ülkelerde emekçi kitlelerin, aydınların, tekellerin baskı ve sömürüsünden zarar gören ara tabakaların ekonomik ve demokratik haklar, yaşam düzeyinin yükseltilmesi için verdikleri mücadeleler, işçi sınıfının sosyalizm mücadelesiyle sıkı sıkıya bağlıdır. Kapitalist ülkelerde demokratik hareket giderek daha net bir biçimde tekellerin ekonomik, toplumsal ve politik egemenliğini hedef almakta, işçi sınıfı hareketiyle çakışmaktadır. İşçi sınıfının bütün demokratik güçlerle ortak bir cephe oluşturarak tekellerin egemenliğine son vermesi ve sosyalizmi kurmaya yönelmesi olanak içine girmiştir.

ULUSAL KURTULUŞ VE BARIŞ SAVAŞI GÜÇLENİYOR

Ulusal kurtuluş hareketi de yeni bir gelişme aşamasındadır. Emperyalizmin sömürge sisteminin çöküşü ve dağılışı halkların ulusal kurtuluş mücadelelerinin durdurulamayacağını kanıtlamıştır. Politik bağımsızlığını elde eden halklar şimdi daha köklü toplumsal sorunların çözümüne doğru ilerlemektedirler. Ulusal kurtuluşu toplumsal kurtuluşla tamamlamak, geriliğin ve bağımlılığın toplumsal köklerini kurutmak zorunluluğu, genç devletlerin halkları tarafından daha büyük bir açıklıkla kavranmaktadır. Bunun kaçınılmaz sonucu olarak anti-emperyalist ulusal kurtuluş hareketlerindeki anti-kapitalist yönelimler güçlenmektedir. Geriliğin zincirlerinden kurtulmak isteyen toplumlar, Ekim Devrimi'nin kanıtladığı biçimde, sömürünün kapitalist biçimini yaşamadan sosyalizmin kuruluşuna doğru ilerlemenin mümkün olduğunu görmektedirler.

Ekim Devrimi'yle doğan sosyalist devletin ilk kararıyla ulaşmayı hedef aldığı «barış», bugün uluslararası ilişkilerin gelişmesine yön veren temel ilke durumundadır. Tarihte ilk kez kalıcı ve adil bir barışa götürebilecek gerçek olanaklar bugün ortaya çıkmıştır. Farklı toplumsal sistemlere sahip devletlerin barış içinde birarada yaşaması ilkesi, dünya barışının korunmasında en büyük sorumluluğu taşıyan belli başlı devletlerin imza koyduğu uluslararası anlaşmalarla onaylanmıştır. Politik yumuşamaya geçiş askeri alanda da gerginliğin azaltılması ve giderek ortadan kaldırılması olanaklarını yaratmıştır. Diğer bir deyişle silahlanma yarışının durdurulması, insanlığı tehdit eden bir termonükleer savaş olasılığının ortadan kaldırılması, dünyanın karşıt askeri bloklarrı bölünmesine son vererek tek bir uluslararası güvenlik sisteminin oluşturulması, giderek genel ve tam bir silahsızlanmanın gerçekleştirilmesi olanakları doğmuştur. Bu çok önemli kazanımlar en başta dünya sosyalist sisteminin ekonomik ve politik gücünün yükselmesi ve kararlı barış politikası sayesinde mümkün olmuştur. Gerçek bir dünya barışına gidişi sağlayabilecek bu eşsiz değerdeki olanaklar, Ekim Devrimi'nin günümüzde yaşayan en önemli sonuçlarından biridir.

EKİM DEVRİMİ, KENDİSİNİ SÜRDÜRECEK GÜÇLERİ DE YARATMIŞTIR

Bütün bunlar, Ekim Devrimi'nin insanlığın bugünü üzerindeki etkilerinin yaşamsal önemini belirtmek için yeter de artar bile. Kaldı ki Ekim Devrimi'nin günümüze kadar uzanan kazanımları arasında bunlar sadece en önemlileridir. Daha insanlığın ekonomik, toplumsal, ideolojik, kültürel, sanatsal, ahlaki ve diğer sonsuz yaşam alanlarının tümünde Ekim Devrimi'nin canlı etkilerini görmek mümkündür. Çünkü Ekim Devrimi, yüzmilyonların aktif katılımıyla her adımda daha da güçlenerek sürüp giden bir sürecin, dünya çapında kapitalizmden sosyalizme geçiş sürecinin hareket noktasını oluşturmaktadır. Bütün bir tarihsel çağ boyunca Ekim Devrimi'nin etkilerinin güçlenerek sürmesi kaçınılmazdır.

Ekim Devrimi, yeni bir çağı başlatan her olay gibi, kendi mirasını sürdürecek güçleri de kendisiyle birlikte yaratmıştır. Bunların en önemlilerinden biri uluslararası işçi sınıfı politik hareketinin kazandığı yeni boyuttur. Çağdaş anlamıyla uluslararası işçi sınıfının politik hareketinin biçimlenmesini, ancak Ekim Devrimi'yle birlikte başlatmak mümkündür.

ÇARK BAŞAK • Türkiye İşçi Partisi Merkez Yayın organı • Sahibi: Türkiye İşçi Partisi adına Behice BORAN • Sorumlu yazı işleri müdürü: Nurdan ORPEN • 15 günde bir yayınlanır • Yönetim yeri: TİP Genel Merkezi, Nur'u Ziya Sok. 17/5 Tünel - İSTANBUL Tel: 45 92 01 • Abone: 24 sayı için 35.— TL. Yurtdışı: 70.— TL. • Dizgi - Tertip: Başaran Matbaası — Tel.: 26 43 09 • Baskı: Ufuk Matbaası